AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 17-tas | Telefonas Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS., 25-tą BALANDŽIO (APRIL) 1936 M. | Kaina 5 Centai | VOL. XIX

SKRISIU Į LIETUVĄ - KIELOS ŽODIS

Pasiryžau skristi oru per Atlantiką iš New Yorko į Kauną. Skrisiu savo paties pasistatytu lėktuvu. Susipirkti medžiagai ir statybos lėšoms man reikalinga apie $15,000. Tą sumą sukelti prašau jusų, broliai Lietuviai, paramos.

SKRIDIMO TIKSLAI

Kodel aš pasiryžau tą didelį sunkų ir rizikingą žygį daryti? Atsakymas vienas. Aš noriu, kad musų mylimų žuvusių karžygių troškimai butų patenkinti, kad jų garbingas pasiaukojimas tautai nebutų padarytas veltui. Aš labai gerai žinau jų troškimus. Tai buș žmonės, kurie savęs visai nepaisė, bet gyveno del tautos garbės. Tą labai gerai patyriau, nes kartu kovojom už Lietuvos laisvę, kartu dirbom Lietuvos karo aviacijos kuriamąjį darbą, kartu organizavom ir vedėm aviacijos mokyklas. Ir puikiai pergyvenau ir jaučiau tų musų didelių patriotų sielos troškimus. Toks jų atsidavimas tautai, padarė įmane neišdildomą įkvėpimą ir įspudį. Mano sąžinė ir siela negali nurimti nepatenkinus jų noro. Visi kas arčiau jos pažino taip pat jaučia.

Aviacija yra labai svarbi žmonijos pažanga. Ji dabar yra pionierių stadijoj. Ji pakelia tautos garbę ir dvasią. Musų tautoj, Dariaus-Girėno žygis padarė stebuklą. Sužadino aviacijos sąmonę ir savim pasitikėjimą. Jų troškimas buvo, kad musų tauta neatsiliktų, bet kartu žygiuotų ir lenktyniuotų dideliuose žygiuose su kitomis pažangiomis tautomis. Dėl to aš jaučiu, kad jei mes mylėjom Darių ir Girėną, tai mes turim jų didįjį žygį apkarunavoti tikslo pasiekimu. Sparnuotas Lietuvis turi nuskristi iš New Yorko į Kauną. Kiek tas duotų džiaugsmo visai Lietuvių tautai, niekas negali įsivaizduoti. Mes džiaugtumes, kad musų karžygių troškimas išsipildė. Kiti, motyvai, nors svarbųs tautos pažangos žvilgsniu, bet nesilygina šiam motyvui ir todel jų neminėsiu. Manau visi lietuviai supras ir atjaus, na ir padės mano pasiryžimą įvykdyti.

KAIP TĄ DARBĄ REMTI?

Sukelti reikalingas lėšas, reikalinga bendra visų Amerikos lietuvių talka organizacijos ir pavieniai prijaučianti tam žygiui gali prisidėti darbu ir materiale parama kiek kas išgali. Organizacijos ir pavieniai asmenis šiuo yra prašomi kreiptis pas mane, į Centralinį Komitetą ar kur toks jau yra, į vietos kolonijos komitetą su savo bent maža pinigine parama ar darbo pažadu. Kur dar nėra kolonijų komitetų, veikėjai prašomi sutelkti ko daugiausia vietos organizacijų ir pavienių veikėjų, ir imti iniciatyvą tokius suorganizuoti. Pasiruošti paskirtu laiku suruošti aviacijų dienas, kitokių pramogų ir išplatinti rėmėjų rinkimo vajų. Lėšoms šaltinius numatoma: pirma, nariai rėmėjai; antra, aviacijos dienos; trečia, pramogos. Informacijų ir planų viso darbo reikalui kreipkitės pas mane asmeniškai ar į Centralinį Komitetą. Viskas smulkmeniškai parupyta ir visiems atsikreipusiems bus patiekta.

Šiuo momentu pats išvažiuoju per kolonijas komitetų organizavimo reikalu, su manim susižinokite per Centralinį Komitetą ar mano namų adresu. Lauksiu jusų broliai paramos, ne sau, bet musų karžygių garbei ir tautos pažangai.

Broliškai,

A. Kiela

Centralinio Komiteto adresas: 231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

Mano namų adresas: 9210 S. Homan Ave., Chicago, Ill.

ITALAI ŽYGIUOJA ADDIS ABABA LINK; ETIOPŲ FRONTE DAROSI NERAMI ATMOSFERA

Addis Ababa, bal. 22. — Neoficialiai skelbiama dideli sumišimai etiopų fronte. Haile Selassie deda visas pastangas, kad sulaikyt priešo pirmyžangą nes Debra Brehan apie 70 myių nuo Addis Ababa. Pats imperatorius bando kasdien pasirodyt savo sostinės gyventojams, kad tuomi sustiprint jų upas. Tačiau italų kariauna su 1,000 trokų ir 20,000 kareiviais, Gen. Pietro Badoglio gujama be perstojo žygiuoja link Ciaccia upės, kuri tikimąsi tūrėsią galutiną susirėmimą, kuris nulems italų tikslą.

Kiek jau yra žinoma, dabar italai deda visas pastangas kad kaip nors nukariaut etiopus iki gegužės mėnesio, kadangi apie pradžią to mėnesio mėnesio prasideda lietaus sezonas ir karo vedimas tampa neįmanomas. Jau ir dabar lietui užėjus Ogadeno apielinkėje kariški pasimojimai tapo sulaikyti ir tose vietose kur lietus prapliupo, šimtais kareivių kunus nunešė savo keliais. Italai giriasi, kad jiems su etiopais esą lengva apsidirbt, nes jie tik maną kad esą gerais kariauninkais, tačiau kuomet reikia stot atkaklion kovon — metę ginklus bėga savo keliais. Tačiau iš kariškų pranešimų atrodo kitaip. Dar ot tik rodos vakar po užėmimo Dessjos, etiopų raitelių pulkas užpuolė ant vieno italų aerodromo ir padėgė jį sudegindami net 19 bombnešių.

Etiopijos valdžia yra susirupinusi Tautų Lygos nerangumu, kad leidžia didžiajam mažytį skriaust. Tačiau Tautų Lygos komitetas iš 13-kos to neboja. Jis atlaikė savo susirinkimą, išdavė nepasekmingą del Afrikos karo sulaikymo raportą, dar pabarė kariaujančias šalis, kad jos laike karo nenaudotų nuodingų gesų, ir susirinkimą uždarė iki gegužės 11-tos dienos. Mat sekantį sekmadienį, 26-tą bal. įvyksta Prancuzijoje parliamento rinkimai, tai nežinia kokia atmosfera susidarys prancuzų valdižoje, sakoma, kad kairysis elementas imąs viršų. O jei kairysis sparnas laimėtų, tai Edenas, anglų užrubežinių reikalų ministeris turėsiąs daugiau progos Mussolinį prispaust. Taigi dabar visi nekantriai laukia iš Prancuzijos parliamento rinkimų davinių.

Prancuzas Už Saliutavimą Hitlerio Gavo Kalėjimą

Chaumont, Prancuzija, bal. 22. — Louis Mouillet, prancuzas pasistatė automobilį į nedaleistiną vietą ir nuėjo sau. Kuomet grįžo atgal,jau rado tikietą prikabyta prie automobiliaus ir šalia bestovintį policmoną. Prancuzas visa tai matydamas baisiai perpyko, kad net sušuko: "Hura! už Hitlerį!" Policmonas tai girdėdamas paėmė prancuą už apykaklės ir nusivedė į policijos nuovadą kur jį nuteisė vienai savaitei kalėjiman.

Po arešto sužino kad tai buta Pareinio svečio apie 75 mylios nuo čia. Manoma, kad prancuzas bandė nugazdint policmoną ir paskui ištrukt iš jo nagų.

Naciai Planuoja Austriją Pagriebt

Paryžius, bal. 22. — Iš čia gauta žinia, kad jau Vokietijoje prie Austrijos rubežiaus formuojama pulkai kariuomenės, kuri susideda iš smogikų, ypatingos gvardijos ir pastovios kariuomenės. Tos koncentracijos stovyklos esti Bavarijoje arti Alpų-Kalnų sąsmaugos, iš kur lengviausiai tikimąsi pasiekti Vienną.

Manoma, kad tai yra lengva vokiečiams įvykdyt. Jei tik vietos naciai sukiltų ir nuverstų dabartinį kancleriaus Kurt Schuchnigg's kabinetą, tai netrukus Vokietijos naciai ateitų jiems į pagelbą suorganizuot naują Austrijos kabinetą, kuris tuojau stengtųsi sudaryt bendrą ekonominę austrų-vokiečių uniją. O to prancuzai daugiausiai bijosi.

Prancuzų Kariuomenė Gatava Stot Mušin

Paryžius. — Prancuzai nuolatos studijuoja ir seka vokiečių karo paiegas. Dabartinės Prancuzų karo pajiegos iš 40,000,000 gyventojų persveria Reicho paiegas iš 65,000,000 gyventojų. Jei karas įvyktų tarpe tų dviejų šalių, tai kariuomenės jau nebemaršuos frontan, bet važiuotos važiuos; 100,000 kareivių bus galima pristatyt į Pareinų 36 valandų laike.

Sulig prancuzų ekspertų apskaitliavimo, Vokietijoje iš viso yra 280,000 trokų. Gi Prancuzija jų turi 860,000. Reichas turi 860,000 automobilių, o Prancuzija 1,725,000. Laike karo vyriausybė gali paimt visas mašinas savo kontrolėn ir jomis kariuomenę kiliniot iš vietos į vietą.

Lietuvoje Svarstomas Tautos Atstovybės Klausimas

Paskutiniuoju Tautos atstovybė — trečiasis seimas buvo paleistas 1927 m. balandžio 12 d. Nuo tada ligi dabar Lietuvoje seimo nėra. Krašto valdžia yra Respublikos Prezidento ir Ministerių Kabineto rankose. Tačiau tautos atstovybės klausimas jau kelinti metai vis keliamas Lietuvos politikos sluoksniuose. Apie tai ne kartą yra viešai pareiškęs Respublikos Prezidentas Antanas Smetona ir ministeris pirmininkas Juozas Tubelis. Tautos atstovybės reikalai buvo svarstomi ir Lietuvos Valstybės Taryboje.

Dabar tautos atstovybės klausimas jau ima kilti visu rimtumu. Vasario 5 d. šiuo klausimu pas Respublikos Prezidentą įvyko ilgas pasitarimas, kuriame dalyvavo ministeris pirmininkas J. Tubelis, Teisingumo ministeris St. Šilingas ir vidaus reikalų ministeris gen. Jul. Čaplikas. Šiame pasitarime buvo svarstomas tautos atstovybės rinkimų tvarkos klausimas. Dabar paminėtas pasitarimas Lietuvos politikos sluoksniuose yra gyvai svarstomas. Eina kalbų, kad Lietuvoje tautos atstovybė bus renkama dar šiais metais. Prieš tai dar bus išleistas "Tautos Atstovybės" įstatymas.

KLAIPĖDOS KRAŠTO GYVULIŲ SKAIČIUS 1935 METAIS

Šiomis dienomis Klaipėdos krašto statistikos biuras paskelbė pereitų metų rudens gyvulių surašymo daviniais. Išskyrus raguočius ir ožkas, visų kitų gyvulių skaičius palyginti su 1934 m. padidėjo. Štai kaip atrodo Klaipėdos krašto gyvuliai atskiromis rušimis:

Arkliai. 1935 m. arklių rasta 31.313, 1934 metais buvo 30.795. Tuobudu palyginti su 1934 m. arklių skaičius padidėjo 518 arba 1,7%. Vis dėlto čia arklių skaičius dar nėra pasiekęs prieškarinės normos. 1913 metais arklių buvo 4227 daugiau kaip 1935 m. Tačiau po karo Klaipėdos krašto arklių skaičius kas metai didėja ir netrukus pasieks prieškarinę normą. Pažymėtina, kad žymiai padidėjo veislinių eržilų ir kumelių skaičius, kas leidžia tikėtis greito arklių prieauglio didėjimo.

Raguočiai. 1935 m. karvių rasta 76,950, 1934 m. buvo 77,-318. Tuo budu raguočių skaičius yra 0.5% sumažėjęs. Pokariniais metais Klaipėdos krašte karvių daugiausia buvo 1934 m. Tas skaičius 606 prašoko net 1913 m. prieškarinę normą. Veislinių bulių skaičius yra padidėjęs, tačiau melžiamų karvių skaičius sumažėjo. Raguočių sumažėjimą tenka aiškinti sunkių paskutinių metų tų gyvulių realizavimo galimumu. Besiplečiant čia vis labiau pieno ukiui, tenka laukti ir raguočių padidėjimo.

Avys. Avių rasta 16,165. Veislinių avių 1935 m. rasta 14,-175, 1934 m. buvo 13,282. Vadinasi veislinių avių skaičius padidėjo 953. Palyginti su prieškariniais laikais avių skaičius padidėjo 2632.

Ožkos. 1935 m. ožkų rasta 1311, 1913 m. jų buvo 3103. Taigi, palyginti su prieškariniais laikais ožkų skaičius yra žymiai sumažėjęs.

Kiaulės. 1935 m. kiaulių rasta 99,727. Palyginti su 1934 m. tai reiškia 1363 padidėjimą. Ypač žymiai padidėjo jaunesnių kiaulių. Taigi, nepaisant paskutiniais metais nepalankaus kiaulių realizavimo, vis dėlto jų skaičius nesumažėjo.

Triušiai. 1935 m. triušų rasta 5206, 1934 m. jų buvo 5196, kas reiškia padidėjimą 10.

Naminiai Paukščiai. 1935 m. naminių paukščių rasta 362,725, 1934 m. jų buvo 330,168, kas reiškia padidėjimą 9,9%. Apskritai imant padidėjo visų naminių paukščių rušių skaičius.

Bitės. 1935 m. bičių avilių rasta 10.997, 1934 m. buvo 10,-410, kas reiškia padidėjimą 587 aviliais.

Kaip Buvo Sulaikytas Kontrabandinis Laivas

Policijos laivas "Partizanas" balandžio 2 d. apie 18 val., kapitono Tamašausko vadovaujamas, juroje ėjo sargybą. Beplaukiojant, staiga rukuose pamatė apie 400 tonų laivą "Willi", kuris stovėjo ant inkarų, bet neturėjo jokios vėliavos. "Partizanas" iš eilės davė du signalu, reikalaudamas pakelti savo tautinę vėliavą. Laivas "Willi" neatsakė. Kapitonas Tamašauskas tada įsakė paleisti iš 37 milm. patrankėlės saliutinį šuvį.

Laivas "Willi", nesuspėjęs ištraukti inkarų, visai juos atkabino ir visu smarkumu leidosi plaukti. Eidamas visu greitumu, apie 9 jurmyles, "Willi" iškėlė pagaliau Panamos vėliavą. Tada "Partizanas" davė signalinius ženklus reikalaudamas sustoti, bet kontrabandinis laivas nepaklausė ir dar smarkiau ėmė plaukti, mėtydamas į jurą spiritu skardines. Kai iš "Partizano" vėl buvo paleista keletas įspėjančių šuvių, kuriais buvo ultimatyviai reikalaujama sustoti, — iš laivo "Willi" atsakė ugnimi.

Laivą besivejant, įvyko smarkesnis susižaudymas, trukęs iki 2 val. ryto. "Partizano" įgulos nieks nebuvo sužeistas, tik trijose vietose buvo perkirsti laivo relingai.

Apie 2 val. 30 min., kulkosvaidžio ir pabuklo pagelba, "Willi" laivo įgula buvo priversta nurimti ir pasiduoti. Į laivą įšoko rajono virš. ats. j. leit. Balčiunas ir keli "Partizano" jureiviai. Kontrabandinio laivo įgulą sudarė 9 žmonės, kurie buvo gerokai įsigėrę. Vienas iš įgulos kalba lietuviškai. Pačiame laive buvo durklų subadytos ir spiriskardinių (po 10 ltr.), kurios buvo durkių subadytos ir spiritas išsiliejęs.

Apie 4 val. 30 min. "Partizano" žmonių aptvarkytas kontrabandininkų laivas buvo velkamas į uostą, bet pakeliui turėjo porą kartų sustoti, nes buvo nutrukęs lynas. "Partizaną" su kontrabandiniu laivu sutiko karo laivas "Prezidentas Smetona", kuris juos atlydėjo į uostą.

Įvilktas į Dangę kontrabandinis laivas vakar buvo visų klaipėdiečių susidomėjimo centras. Ant krantinių per ištisą dieną stovinėjo daug žmonių.

FLANDINAS TARSIS SU SOVIETŲ PASIUNTINIU

Paryžius.—Vokiečių militariškos demonstracijos išgązdino prancuzu, užtai jie dabar tariasi su sovietais link bendro kariško apsigynimo. Prancuzai įžiuri, kad vokiečiai jau yra pasirengę pult rytus ir šluot visą Pabaltį.

MAŽIAUS IMIGRANTŲ ĮLEIDŽIAMA Į SUV. VALSTIJAS

Kaip sunku šiandien išgauti imigracijos vizas Amerikos konsulatuose užsienyje, tai aiškiai parodo vizos ir kvotos statistikos dėl metų baigiant birželio 30 d., 1935 m., kurias ką tik išdavė Valstybės Departamentas.

Iš viso buvo galima per metus įleisti į Suv. Valstijas net 153,-774 imigrantus. Bet yra faktas, kad tik 17,291 viza, arba 11% išduota. Iš tų, 6,062 buvo "pirmenybės vizos", tai vizos duotos tėvams Amerikos piliečių ir žmonoms ir nepilnametiems vaikams apsigyvenusių ateivių. Apart to,20,855 nekvotinės vizos išduotos per metus, didžiausias skaitlius Amerikos piliečių žmonoms ir neištekėjusiems nepilnametiems vaikams.

Kaslink atskirų šalių tai 4,653 imigrantai, arba 18%, buvo įleista iš Vokietijos, kurios kvota yra 25,957 ir apart to, 712 nekvotinių imigrantų įleista iš Vokietijos.

Iš Italijos atvyko 2,207 kvotiniai imigrantai (38% metinės kvotos — 5,802) 4,824 asmenys, daugumas iš jų giminės Amerikos piliečių, buvo įleista kaipo nekvotiniai imigrantai.

Lenkijos kvota yra 6,524 bet 1,756, arba 27%, įleista ir dar 794 nekvotinės giminės.

Sekančios metinės kvotos ir įleidimai iš kitų Europos šalių—

Šalis	Metinė Kvota	Vizų Išduota	Nuoš.	Nekvotinių Vizų Išduota
Francija	3,086	439	14	272
Švedija	3,314	159	5	168
Čekoslovakija	2,874	628	22	414
U.S.S.R.	2,712	381	14	166
Norvegija	2,377	203	9	194
Danija	1,181	153	13	
Vengrija	869	404	46	118
Jugoslavija	845	246	29	258
Finlandija	569	106	19	
LIETUVA	386	217	56	

Valstybės Departamentas rokuoja, kad nuo spalio 1 d., 1930 m., iki birželio 30 d. 1935 m. imigracija sumažinta per net milijoną, tai del varžingo užlaikymo to imigracijos punkto, kuris skaito "gali tapti visuomeniška sunkenybė", kuris sulaikė visus aplikantus, kurie tik galėtų tapti našta Amerikos institucijoms.

Užregistruotas reikalavimas dėl vizų vis pasilieka aukštas pagal informacijų nuo Amerikos konsulų užsienyje birželio 30 d., 1935 m., 238,790 prašymų užregistruota ir 45% šitų aplikacijų paduota Vokietijoje ir Lenkijoje. — FLIS

"Amerikos Lietuvio" Skaitytojų Žiniai

Amerikos Lietuvio Administracija pereitą savaitę išsiuntinėjo paraginimus savo skaitytojams, prisiminant link išsibaigusių už laikraštį prenumeratų. Dalis jų jau pasinaujino, dalis ne. Todel dabar kaip tik laikas Am. Lietuvis pasinaujint kol dar Sieniniai Kalendoriai nėra išsibaigę. Kas tik dabar atsinaujins ar naujai užsirašys Amerikos Lietuvį, gaus tą taip gražų sieninį kalendorių Dovanai. Am. Lietuvio prenumerata Suv. Valstijose $1.50. Užsieny — Lietuvoje $2.00.

Ypatingai prašome tų Amerikos Lietuvio skaitytojų, kurie turi užrašę laikraštį savo giminėms Lietuvoje ir jau daugumos jų prenumeratos yra išsibaigę—panaujint. Mes siuntinėdami už dyką turime panešt didelius nuostolius, ir todel su sekančiu A. L. numeriu, jei nepasinaujinsit busim priversti sustabdyt siuntinėję.

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St. Worcester, Mass.

LIETUVIAI AMERIKOJ

Newark, N. J.

SLA. 245 kuopos atstovais į 39-tą seimą, kuris prasidės birželio mėn., 22-rą dieną, Cleveland, Ohio, išrinkti p.p. Vincas Ambrazevičius ir A. S. Trečiokas. Musų kuopa neturi pinigų ir del atstovų kelionės negali apmokėti. Kad seime per daug negalėtų šeimininkauti "bendraprunčiai", tai musų kuopa dėjo visas pastangas kad pasiuntús bent gerus tautiškai nusistačiusius į seimą atstovus. p. Vincas Ambrazevičius yra SLA. pirmutinis narys ir musų kuopa turėdama tokį narį negalėjo rasti tinkamesnio į seimą atstovo Butų gerai, kad seimo rengėjai arba net ir patsai seimas rastų budą tokius atstovus atitinkamai pagerbti. Buti organizacijos nariu per 50 metų ir visą laiką išbuti geru nariu, kaip kad yra išbuvęs p. V. Ambrazevičius niekuomet nebuvęs už nieką suspenduotu; negavęs iš organizacijos už savo mokamas duokles jokios pašelpos bei atlyginimo ir organizacijai tarnaudamas einant įvairias įvairaus valdininko pareigas. Tokiems nariams jau neužtektų paprasto pagerbimo, o reikalinga, kad patsai seimas rastų atitinkamą budą bent dalinai atsilygti. Aš pasiulyčiau visiems tokiems nariams užmokėti kelionių ir laike seimo pragyvenimo išlaidas. Musų kuopa tai su noru butų padariusi, bet savo išde neturi pinigų. Kitos kuopos turinčios panašius narius privalėtų pasirupinti, kad toki nariai dalyvautų 39-tame seime kaipo to seimo garbingi nariai.

Kadangi šitas seimas musų organizacijos gyvenime, o taipgi ir lietuvių gyvenime, o ypatingai tautiškai nusistačiusių lietuvių yra tvirtovė, kurios niekam be mušio iki paskutiniam gynėjui atiduoti negalima. Todel kiekvienas atstovas į seimą yra netik pageidaujamas, bet butinai reikalingas. Mes tautininkai šiuomi atžvilgiu nebukime apsileidėliai.

A. S. Trečiokas

Ekskursija į Lietuvą

Reikia pastebėti, kad šiais metais kaip ir kiekvienais, vyks daug Amerikos lietuvių į Lietuvą vasaroti. Tas patirta iš daugelio gautų laiškų iš įvairių Amerikos lietuvių kolonijų Amerikoje, klausiant informacijų apie vykimą į Lietuvą, ypatingai apie Tiesioginę Ekskursiją, kuri išplauks iš New Yorko Gegužės 29-tą dieną, į Klaipėdą, (per Gothenburgą) laivo nemainant, Švedų Amerikos linijos moderniškuoju motorlaiviu "Gripsholm". Šiais metais tik ta viena ekskursija iš New Yorko tiesiog į Klaipėdą, be persėdimu.

Tikimąsi, kad ši ekskursija bus viena iš skaitlingiausių šiais metais! Rengiama kooperuojant Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjungai Amerikoje.

Šiais metais Lietuvoje įvyksta ukio paroda Kaune, pabaigoj birželio mėnesio. Apie tą patį laiką rodos, kad Tauragėj, įvyks Eukaristinis kongresas. Kurie nori matyti parodą ir dalyvauti minėtam kongrese, labai patogus laikas vykti su tiesiogine ekskursija gegužės 29 d., motorlaiviu "Gripsholm". Neatideliojant malonėkite kreiptis į vietinį laivakorčių agentą, užsisakyti laive vietą ir prirengimui reikalingų dokumentų. Ekskursija vadovaus Švedų Amerikos Linijos Klaipėdos skykriaus vedėjas p. Pr. Zaborskis.

Antra ekskursija išplauks tam pačiam motorlaivy, liepos 1 d. per Gothenburg — Stockholm. Bus proga pamatyti gražiąją ir Lietuvai draugingą Švediją, vykstant iš Gothenburgo į Stockholmą (6) šešias valandas laiko, ekspresiniu traukiniu. Ekskursija tenka garbės vadovauti žemiau pasirašusiam.

Vl. P. Mučinskas,
Š.A.L. Lietuvių Skyriaus
Vedėjas Amerikoj

Hartford, Conn.

OPEROS ARTISTĖS IŠLEISTUVĖS, SLA. PILD. TARYBOS RINKIMAI, VVS. SKYRIAUS 5 METŲ JUBILIEJUS

Vietos lietuviai rengiasi prie Operos artistės dainininkės p-lės Onos Katkauskaitės-Kaskas išleistuvių, ta proga rengiamas jos garbei benkietas, sekmadieny, bal. 26 d. lietuvių mokyklos salėj. Musų dainininkė ruošiasi į karierą ir atostogas, kad sekaanam Metropolitan Operos sezone butų pilnai pasirengusi, gerai pasiišėjusi dalyvavimui joje, kur rodos teks aktuališkai valdinti ir dainuoti musų ortistei. P-lė Onutė Kaskas dabar stovi ant kelio savo meno karieros, kuriai Hartfordo lietuviai linki laimės ir pasisekimo.

SLA. PILDOMOS TARYBOS RINKIMAI ATLIKTI

SLA. 124 kp. narių speciališkas susirinkimas įvyko 19-tą balandžio, kuriame buvo išrinktas Seimą atstovas (neapmokamas) Dr. M. Mikolainis, kandidatas į Daktarą-kvotėją Pildomon Tarybon. Taipgi buvo balsavimas išrinkimui kitus Pild. Tarybos narius, balsavimo pasekmės tokios: Į Prezidentą adv. Fortunantas F. Bagočius gavo 25 balsus, jo oponentas adv. Nadas Rastenis gavo 28 balsus, gi p. Čeponis gavo 5 balsus.

Į vice-prezidento urėdą p. Mažeika gavo 17 balsų, jo oponentas adv. Antanas O. Šalna-Shallna gavo 40 balsų. Į sekretoriaus urėdą: M. J. Vinikas gavo 25 balsų (tiek kiek Bagočius), gi jo oponentas p-lė Jurgeliutė gavo 22 balsus; į iždo globėjus: S. Mockus 37, p-lė Mikužiutė 21, p. Zalatorius 20, p. Miliauskas 17 ir p. Preitys 6; daktaro — kvotėjo uredui: Dr. Mindaugis Mikolainis gavo 51 balsų, Dr. J. Stanislow gavo 4 balsus, gi Dr. Valibus gavo tik "O." Į Iždininko urėdą adv. Gugis gavo 22 balsus, jo oponentas adv. Jonas Lopatto gavo 34 balsų.

Balsavimo pasekmės išėjo visai kitaip negu nominacijų balsavimas, nes agitacijos nebuvo ir kadangi į balsų skaitymą pateko ne Vitaitiniai (du bešališki) žmonės, kurie suskaitė taip kaip buvo baliotuose paduoti balsai.

Bet gi "Sargybos Bokšto" statomųjų kandidatų populiariškumas buvo ne visų lygus. Partizanų agitacijai buvo užkirstas keliąs. Tenka pastebėti, kad vadinamieji "Vitaitiniai' politikieriai prakišo, nes jųjų kursas musų kuopoje nukrito. J. Sekys jo žmonos, Onos, priverstas nejuokinti svieto, pastaruoju laiku pasidarė ramus ir tylus, bijo žmonos, kad ji jam "ausies neužsuktų"; gi p. G. Levešauskas, nepildydamas gydytojo įsakymo, paimdavo svaigalų kur nugriebdamas, o velykų švenčių proga, paėmė per daug, dabar guli vargšas ligoninėj, tai iš "vitaitinių" politikierių aktuališku paliko tik "gyvanašlis" p. P. Labanauskas, bet jis minusas palyginus su pirmaisiais dviem. Dabar pašalinus "vitaitinių" sauvaliavimus ir politikavimus, musų kuopoj narių nuotaika gera, ginčų ir lermų nėra. Todel ir rinkimai Pild. Tarybos ramiai praėjo, bet gi "vitaitiniai' mažai laimėjo, oponentų kursas pakilo musų kuopoje.

VVS NARIAI MINĖS 5 METŲ SUKAKTĮ

Vilniuj Vaduoti S-gos skyriaus narių susirinkimas įvyko 16 d. bal., kuriame nutarta paminėti penkių metų VVS skyriaus gyvavimo ir veikimo sukaktį. Diena šiam jubiliejui nuskirta 23 d. gegužės. Bus rengiamas benkietas su gražia programa, muzika ir dainomis, taipgi, bus šokiai.

Kadangi VVS skyriussusideda iš 14 lietuvių draugijų, tatai bus visos draugijos pakviestos ir jųjų viršaičiams bus suteikta pirmenybė benkiete ir jubilejaus iškilmėse. Manoma, kad speciališku garbės svečiu bus VVS delegatas iš Lietuvos, p. V. Uždavinys, "Musų Vilniaus" redaktorius, kuris pasakys kalbą, — suteiks pranešimą iš Lietuvos.

CHORISTŲ ARBATĖLĖ

Vietos šv. Cecilijos parapijos choristai turėjo antvelykinę arbatėlę, kur jie smagiai laiką praleido savo draugiškam pasilinksminimo vakare. Klebonas kun. Jonas Ambotas taipgi dalyvavo ir pareiškė, kad jis patenkintas choristų veikimu, gerėjosi jųjų talentais ir aktkuališku veikimu.

JAUNŲ VYRŲ BENKIETAS

Klubo nariai rengiasi prie draugiško benkieto kuris įvyks 23 d. bal. klubo rumuose. Musų klubiečiai baigdami savo žiemos sezoną, nori susirinkti ir draugiškai praleisti vakarą benkiete, kuris bus vėltui— įžangos. Bus programa ir kalbėtojai.

"A. L." Reporteris

ARĖJAS VITKAUSKAS

Žinia Apie "Amerikos Lietuvio" Bendradarbį Arėją Vitkauską

"Garso" šių metų balandžio 16 dienos — 16 numeryje yra išspausdinta ši trumpa korespondencija:

"Chicago, Ill. — Poetui Arėjui Vitkauskui rengia vakarienę. Poeto Arėjo Vitkausko draugai ir gerbėjai, jo gimimo dienoj, balandžio 25, Ramova Gardens, 3508 So. Halsted St., rengia vakarienę. Pradžia 8 val. vakaro, įžanga $1.25".

"Amerikos Lietuvio" redakcija paduoda jos bendradarbio Arėjo Vitkausko adresą: Mr. Arėjas Vitkauskas, 2138 W. Coulter St., Chicago, Ill.

AMERIKOS LIETUVIO SPAUSTUVĖJE ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

NUTARIMAS SULAIKYTI IŠDEPORTAVIMUS PRIKLAUSO KONGRESUI

Net 2,862 ateiviai, daugumas iš jų su žmonomis ir vaikais, kurie yra Amerikos piliečiai, bus išdeportuoti šiame mėnesy, jeigu Kongresas nepraves naujo sulaikymui įstatymo, sako Darbo Sekretorės raportas Atstovų Butui.

Jeigu Kongresas nekreips atydos į šitą liudną padėjimą, tai šitie ateiviai išvažiuodami paliks 6,389 artimas gimines, 4,665 iš kurių yra Amerikos piliečiai. Ir tarpe tų, yra 3,994 kuriuos šitie deportuojami ateiviai užlaikė ir kurie taps visuomeniška sunkenybe jeigu tie, kurie juos užlaikė bus išdeportuoti.

Iki šiam laikui, sako raportas, išdeportavimas sulaikytas "apsaugoti šeimyną ir apsaugoti Amerikos pilietį arba legališką gyventoją, kuris čia pasiliktų ir taptų visuomeniška sunkenybe".

Toliaus nurodyta, kad net 59% šitos grupės išgyveno Suv. Valstijose ilgiaus kaip 10 metų, 34% išgyveno čia ilgiaus kaip 5 metus, kuomet 7% šalyje mažiaus kaip penkis metus. Ir net 98% atsitikimų perskirtų šeimynas.

Beveik visuose atsitikimuose šitie ateiviai nelegališkai atvyko arba nelegališkai pasiliko. Visi gero charakterio žmonės. Kriminalistų tarpe jų nėra.

"Kartais manyta, kad nelegališkas įvažiavimas ir geras charakteris sykiu neina" sako raportas. "Bet musų teismai kitaip mano. Nes kas verčia žmogų nelegališkai įvažiuoti, jeigu nepagerinti savo gyvenimo aplinkybes, jeigu ne vykti pas šeimyną arba gimines šioje šalyje arba rasti vietą nuo persekiojimų? Savaimi nelegališkas įvažiavimas nėr kas blogo, kas gali kaltinti motiną, kuri pergyvena visokius pavojus, kad tik galėtų atvykti pas savo vaikus, ir negalime sakyti, kad taip darydama ji yra bloga moteris. Jeigu toks nelegališkai atvykęs gali darodyti, kad yra gero charakterio žmogus, prisilaiko prie įstatymų, tai kodel nepavelinti jį ir ant toliaus gyventi šioje šalyje?

Raportas parodo, kad šitie ateiviai galėjo save užsilaikyti ir tik 360 iš jų gavo kokios nors pašalpos. Departamentas sako, kad išdeportavimas šitų žmonių padidintų ir nesumažintų musų pašalpos problemą, nes daugumas giminių šitų deportuojamų ateivių yra Amerikos piliečiai ir jie taps visuomeniškos sunkenybės kaip tik šeimynos galvos bus išdeportuotos.

Išdeportavimas pilnų šeimynų ir neišriša problemą nes "tas verstų piliečius ir legališkai apsigyvenusias moteris ir vaikus apleist šalį ir nors valdžia legališkai galėtų išsiųsti tuos Amerikos piliečius, kurios teisės neturi, tokis planas nėra galimas daiktas, nes nei viena šalis nepriims šituos kitų tautų žmones.

Raportas toliaus sako, kad beveik visi 2,862 turės teisę atgal atvykti po vienu metu kaipo nekvotiniai ar pirmenybės kvotos imigrantai. Kitais žodžiais, valdžia be reikalo eikvoja tuos pinigus juos išsiųsti. Jeigu Kongresas tik žinotų faktus ir suprastų kiek pinigų kaštuoja išdeportuoti žmogų, kaip šeimynas perskiria, kokis yra kentėjimas Amerikos piliečių ir legališkų gyventojų, tai nepavelintų išdeportavimą šitų žmonių.

Jeigu Kongresas neims žingsnius šitame padėjime tai Departamentas turės šituos žmones išdeportuoti. Vien tik priėmimas "Kerr Bylos" išgelbės šituosius. Šita byla duotų valdžiai teisę nedeportuoti atsitikimuose kur ateivis yra kaipo žmogus gero morališko budo, jeigu jis ne anarkistas arba ne komunistas, jeigu nenubaustas prasikaltimu ir jeigu čionais išgyveno 10 metų ir turi artimas gimines, kurie yra piliečiai arba legališki gyventojai. Departamentas sako, kad visi 2,862 atsitikimai sutinka su Kerr Bylos reikalavimais.

FLIS

So. Boston, Mass.

South Bostono Lietuvių Piliečių Klubas išklausęs raporto savo pirmininko p. A. P. Bernoto nutarė surengti viešus šokius savo svetainėje South Bostone, gegužės mėn. 8 d. Visas šio parengimo įeigas nutarta atiduoti Amerikos Raudonajam Kryžiui dėl sušelpimo nuo potvynio nukentėjusių.

Klubas nutarė salę šokiams duoti nemokamai. Policija irgi pasižadėjo nemokamai atsiųsti savo atstovus į parengimą. Šokiams grieš du orkestrai, Al. Stevens orkestros vedėjas p. Petkauskas varde savo muzikantų pasižadėjo tą vakarą griežti nemokamai. Taip pat ir p. Jagmanas, vedėjas Old Timers orkestro, pasižadėjo pributi su savo muzikantais ir griežti nemokamai.

Pirmininkui padėti surengti šokius išrinkta komisija į kurią įeina p-nia Palubeckienė, p. Silvestras Zavadzkas, p. Juozas Sakatauskas, p. Kazys Adamavičius ir p. Jonas J. Romanas.

Įžanga į šokius nustatyta nebrangi; vyrams 35 centai ir moterims 25 centai, kad butų proga kiekvienam prisidėti prie šio labdaringo darbo ir sušelpti savo kaimynus kurie yra nuo potvynio nukentėję.

J. K.

CHICAGO, ILL.

(Eilės Atsiųstos Buvusio Dantų Kankinio)

Jeigu vertini tu dantį,
apie jį ką nors supranti —
kad jį sveiką užlaikyti,
eik pas Bložį, tu, brolyti!
Kas sakyti atsivožys,
kad negeras daktaras Bložis?! —
Dantį traukiant net — šypsosies,
daktars truputį sukosės
ir "viskas jau!" — tars iš lėto,
sunku bus net patikėti!
Taip patogiai ir taip greitai
gydymas dantų neeitų,
jeigu tas gabus dantistas
butų ne specialistas!
Kam tik dantį kokį skauda,
tas teneverkia, nerauda —
pas dantistą Jurgį Bložį
tegul tiesiai, greitai drožia,
daktaras padės geriausiai,
imdamas užvis pigiausiai!
Adresą aš čia paduodu —
baltame lakšte su juodu:

Dr. George J. Bložis,
2201 W. Cermak Road — Chicago, Ill.

Ekskursijos į Lietuvą

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

BALTASIS ŠVEDŲ LAIVYNAS

Per Gothenburgą, Švediją

Išplaukia iš New Yorko

GEGUŽĖS 29, 1936 M.

Modernišku motorlaiviu

GRIPSHOLM

TIESIOG Į KLAIPĖDĄ

Laivo nemainant

Šią ekskursiją vadovaus p. Pr. Zaborskis Švedų Amerikos Linijos Klaipėdos skyriaus vedėjas.

Antra ekskursija išplauks

LIEPOS 1 D. Į KLAIPĖDĄ

Per Gothenburg-Stockholm

Ekskursiją vadovaus p. Vl. Mučinskas. Švedų Amerikos Linijos centralinėje raštinėj New Yorke Lietuvių skyr. vedėjas. Ekskursijas užgyrė Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjunga Amerikoje.

Kiti išplaukimai iš New Yorko

GRIPSHOLM, ... gegužės 5,
DROTTNINGHOLM .... gegužės 16
KUNGSHOLM ..... birželio 4
DROTTNINGHOLM .... birželio 10

Platesnių žinių apie ekskursijas, brošiurėlių ir laivakorčių malonėkite kreiptis į vietinį laivakorčių agentą, arba

SWEDISH AMERICAN LINE
154 Boylston St., — Boston Mass.

LIETUVOS ŽINIOS

Kaip Vokiečių Kaizeris Laimino Lietuvos Ukininkus

Didžiojo karo metu, 1915 m. rugpiučio m., vokiečių armijai paėmus Kauno sostinę, netoli Kauno, Aukšt. Panemunės miške apsigyveno vyriausias vokiečių ryto fronto vadas generolas feldmaršalas Hindenburgas. Jo vasaros buveinė buvo ant kalniuko vasarnamyje, kuriame anksčiau gyveno Kaune tvirtovės komendantas gerb. Grigorjevas. Namas buvo apleistas, tad vokiečiai jį paskubomis atnaujino ir garsusis gen. Hindenburgas jau 1915 m. jame praleido kelias savaites. Vietos gyventojai, kurie 1915 ir 1917 m. A. Panemunės miške matydavo Hindenburgą, dabar pasakoja, kad jis labai mėgdavęs vaikščioti miške ir net grybauti. Aplinkynių kaimų gyventojams vokiečių žandarai buvo griežtai uždraudę vaikščioti A. Panemunės miške, kad jie netrukdytų ramybės vyr. rytų fronto vadui. Išimtis buvo padaryta tik Vičiunų kaimo seniunui Kairiukščiui, kuris turėdavo kasdien per miškąk eiti į A. Panemunės miestelį.

Vieną dieną 1916 m. seniunas Kairiukštis sužinojęs, kad pas Hindenburgą atvyks pats vokiečių kareivis Vilhelmas II su sosto įpėdiniu, tuojau šią naujieną paskelbė ukininkams. A. Panemunės valsc. ukininkai sumanė nuvykti pas kaizerį ir prašyti, kad vokiečių žandarai iš jų neatiminėtų paskutinio duonos kąsnio ir nuo rekvizicijų likusių gyvulių. Ši žinia greitai paskliido ir gretimame Garliavos valsčiuje. Kadangi kaizeris atvyko sekmadienį, tai daugelis valsčiaus ukininkų ėjo į A. Panemunę. Prie miestelio juos pasitikdavo žandarai ir įspėdavo, kad tą dieną plentu iš miško pro bažnyčią važiuosiąs kaizeris Vilhelmas II. Del to visi, pamatę automobilius su aukštais karininkais, privalo jau išanksto nusiimti kepures. Be žandarų, tą dieną A. Panemunėn atvyko didelis skaičius vokiečių kariuomenės, kuri špalieriais per visą miestelį sustojo ligi gen. Hindenburgo, kai bažnyčioje ėjo pamaldos, keliais kariškais automobiliais pravažiavo kaizeris Vilhelmas II, lydimas savo vyriausiojo sunaus ir daugybės generolų. Žandarai džiaugėsi, kad ukininkai gerai suprato duotą įsakymą ir kaizeriui pravažiuojant stovėje be kepurių.

Po pamaldų drąsesni ukininkai bandė prieiti prie kaizerio, bet vokiečių karininkų sargyba jų prie kaizerio neprileido. Ukininkai savo vargais nepasiskundę išsiskirstė namo. Apie 4-5 val. po pietų staiga iš A. Panem. išsirikiavo eilė automobilių, kurių priešakyje važiavo kaizeris ir gen. Hindenburgas. Tuo laiku daugumas ukininkų stovėjo prie savo vežimų rengdamiesi namo. Automobiliui pamažu važiuojant pro kareivių špalierius, Vokietijos imperatorius iškėlęs ranką laimino susirinkusius ukininkus. Tačiau tik retas ukininkai nusiėmė kepurę. Visa tai matė žandarai ir vakare už tokį pasielgimą nekuriuos žmones žiauriai sumušė. — **Tsb.**

Dar Vienas Mokytojas į Sao Paulo

Prieš dvejus metus iš Marijampolės į Braziliją išvyko mokytojas Ed. Pažera, kuris ten ligšiol sekmingai dirba lietuvių mokykloje. Dabar į Braziliją iš Panevėžio taip pat išvyksta miesto mokyklos mokytojas J. Lastauskas. Jis mano dirbti vienoje lietuvių mokykloje Sao Paulo mieste. Išvažiuodamas mok. Lastauskas Brazilijos lietuviams nuvež nemažą skaičių lietuviškų knygų ir laikraščių. Brazilijoje jis mano gyventi ilgesnį laiką ir, be mokytojo darbo, dar daugiau pasidarbuoti ir lietuviškose organizacijose.

AMERIKOS LIETUVIAI PAMATYS VISĄ LIETUVĄ

Pernai į Pasaulio lietuvių kongresą Kaune buvo atvažiavęs Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvis Antanas Kazlauskas. Pasinaudodamas proga, jis spalvuotai ir nespalvuotai nufilmavo daug gražių Lietuvos vietų. Dabar Kaune gauta žinių, kad Antanas Kazlauskas apie gegužės mėnesį vėl atvažiuos į Lietuvą. Dabar jis nufilmuos visą Lietuvą ir šias filmas rodys Amerikos lietuvių kolonijose. Tsb.

Jau Septyni Metai, Kai Mirė Vladas Putvinskis

Kovo 5 d. sueįo lygiai septyni metai, kai mirė Šaulių sąjungos įkurėjas Vladas Putvinskis. Šias liudnas sukaktuves Lietuvoje gražiai ir plačiai paminėjo visi šaulių buriai. Vlado Putvinskio mirties dieną visos šaulių bustinės buvo iškabinusios gedulingas tautines vėliavas.

V. M. ČEKANAUSKAS

PO DVIDEŠIMT DVEJŲ METŲ

Pasikalbėjimas su Lietuvos Vaistininku Pirmininku p. J. Makauskiu

Po pirmo savo tyrinėjimo Kaune, sugrįžau į Metropolį, buvau susitaręs pietauti su gerb. p. Jonu Makauskiu, žymiu visuomenės veikėju, buvusiu Seimo nariu ir jo sekretorium, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų partijos žymiu vadu, dabar esamu Lietuvos aptiekininkų S-gos Pirmininku. Su gerb. p. J. Makauskiu susipažinau Amerikoje 1924 m., kuomet jis lankėsi Lietuvos Valstiečių Liaudininkų partijos reikalais, su kuriuomi man teko važinėti po lietuvių kolonijas Amerikoje ir sakyti prakalbas, rinkti aukas del Lietuvos Valstiečių Liaudininkų partijos Seimo rinkimams.

Antru kartu p. J. Makauskis lankėsi Amerikoje 1926 m.budamas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugijos Vice-Pirmininku, tatai mudu esam gerai pažįstami, bet musų santykiai buvo nutrukę, tik kuomet pasiekiau Kauną, p. Makauskį netikėtai susitikau, tatai atnaujinimui musų pažinties, p. Makauskis užkvietė prie užkandžių į Metropolio viešbutį. Tai labai nuoširdus, malonus žmogus.

Na, išgėrę po vieną kitą valstybinės, užkandžiavom mudu besikalbėdami. Gerb. Makauskis pagaliau paklausė manęs: "Na, mielas sveteli, pasakyk man kokį įspudį gavai musų laikinoje sostinėje Kaune?"

— Esu sužavėtas, Kaunas man patinka, gražus miestas, atrodo visiškai naujas ir didesnis negu aš tikėjausi, pareiškiau jam.

— Jei Tamista butumei matęs Kauną prieš Karą, arba, po didžiojo karo, tikrai stebėtaisi musų Kauno išaugimu, — sakė jis, — tą syk Kaunas buvo mažytis ir suvargęs, o dabar matai koks musų Kaunas! Neužilgio bus didesnis ir gražesnis už jusų Hartfordą.

— Ne, p. Makauski, Kaunas nesusilygins su Hartfordu—pareiškiau aš, tarsi protestuodamas, — musų sostinė Hartfordas auga ir turtėja.

— Et, pamatysi, Tamista, Kaunas dar pagyvenęs 15 metų laisvai, bus du kartus didesnis, gražesnis ir turtingesnis, — pareiškė jis išdidžiai.

Aš nesiginčinau, nes žinojau, kad kauniečiai mėgsta didžiuotis savo didmiesčio progresu, kad jųjų optemizmui nėra ribų. Taipgi, suprasdamas, kad p. Makauskis savo pareiškimuose, argumentuose turi daug teisingų išvadų, permato perspektyvas Kauno augimui, tatai man teko tik klausyti jo žingeidžios kalbos apie Kauną, jo kylančią ir besiplėtojančią pramonę, abelnai ir apie Lietuvoje kylančią kulturą.

Tiesa, p. Makauskis aiškino man, kad ekonominė krizė Lietuvoje ukio krašte labai skandalinga, kad del krizės ukyje nukenčia ir Lietuvos miestų pramonė, krizę jaučia ir Kaunas. Gerb. p. J. Makauskis patiekė man daug žinių iš Lietuvos žmonių gyvenimo politiniu, ekonominiu ir kulturiniu atžvilgiu, jo suteiktos informacijos nebuvo tokios kaip kitų žmonių, vienpusiškos, priešingai, autentiškos ir reališkos.

Po užkandžių, nutarėm vakare eiti į teatrą, o tuom kartu, aš paleidęs p. J. Makauskį į jo "Baltos Gulbės" vaistinę, nusprendžiau padaryti antrą ekskursiją pasižvalgyti po Kauno miestą, aplankyti vieną kitą kulturinę įstaigą, aplankyti dar nematytus Kauno priemiesčius.

Kauno Mieste Namų Statyba ir Pramonė

Popietinėje ekskursijoje aš pasitraukiau kursuojančiais autobusais, aplankiau Kauno priemiesčius, susipažinęs su Kauno transporto įmonių veikla — susisiekimo patogumais ir šį bei tą žingeidesnio pamatęs, jaučiausi, kad jeigu nevisiškai, tai nors paviršutiniškai Kauną žinąs.

Esu pastebėjęs, kad Kaune statyba, nepaisant sunkmečio, dar tebėra didėjanti, sparčiai vedama; mačiau statomus naujus namus, remontuojamus senus, žodžiu, Kaunas dar vis didėja ir puošiasi naujais rubais numesdamas senuosius; plėtojasi ir pramonė, kuriasi naujos pramonės įstaigos, teko patirti nuo kauniečių, kad nemažai įvestuojamo kapitalo į pramonę ir statybą Kaune.

Nors krizė Kaune jaučiama, tačiaus bedarbių skaičius palyginamai su kitų Europoje ir Amerikoje didmiesčių, Kaune žymiai mažesnė. Esu patyręs, kad Kaune ir abelnai Lietuvoje bedarbių problema nėra tiek bloga kaip kituose Europos kraštuose, arba, Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur šiuo atžvilgiu padėtis labai skandalinga. Aiškiau, Kaune pramonė ir statyba stovi aukščiau negu musų didmiesčiuose Amerikoj, tatai Kaune darbininkai turi daugiau progų gauti darbą, tarnybą, jeigu nenuolatinę, tai bent laikiną. Žodžiu, Kaune gyventojų nuotaika, ekonominis gyvenimas žymiai geresnis negu musų krašto miestuose.

LIETUVOS RAITELIAI

Besitrankant po Kauną, esu pastebėjęs, kad Kaune yra nemažai žmonių gerai prasigyvenusių, kurie turi gražias rezidencijas, gyvena labai gražiuose moderniškai įrengtuose namuose, galima sakyti, "paloclouose". Šie faktai rodo, kad Lietuvoje buvo gerų progų praturtėti. Tiesa, Lietuvoj, taip kaip musų krašte, yra jau nemažai žmonių, kurie priklauso "privelegijuotam" luomui. žinoma, tas turtėjančių žmonių luomas iškilo paskutiniųjų 15 metų laiku; tuli praturtėjo spekuliacijos budu, kuomet keitėsi pinigų valiuta — ober-ostų į litus, kiti praturtėjo pramonėje, gaudami lengvas sąlygas politiniu ir ekonominiu atžvilgiu.

Prekyba Kaune nebloga. Esu matęs gražiai įrengtas krautuves ir pilnas visokių produktų. Kainos įvairių produktų Kaune nemažos, kur kas didsenės tulų produktų negu Berlyne ir Varšuvoje, bet žymiai mažesnės negu Rygoje. Aš pirkau Rygoje skrybėlę (felt-hat), užmokėjau 12 latų, Kaune tokia skrybėlė lėšuoja 15 litų (litas žymiai mažesnis už latvių latą). Bet Vilniuj bučiau galėjęs nupirkti tą skrybėlę už 10 zlotų; šie faktai rodo, kad Kaune rinka geresnė negu Vilniuje ir Berlyne, nes kainos didesnės.

Kaune pirkau porą čeverykų del vakarinio kostiumo, mokėjau 30 litų; Vilniuje bučiau nupirkęs už 18 zlotų; Varšuvoje už 20 zlotų; Amerikoje bučiau mokėjęs nemažiau $7.00; gi Kaune amerikoniškais man kainavo tiktai $5.05 pagal tos dienos litų kursą keičiant dolerius Lietuvos banke. Nors pagal kainas negalima spręsti krašto ar miesto ekonominę būklę, tačiaus yra aišku, kad kur pas žmones yra daugiau pinigų, tenai yra geresnė pramonėje rinka, aukštesnės produktų kainos; tatai šį faktą esu pastebėjęs Kaune ir galiu drąsiai sakyti, kad palyginant Kauno mieste pramonės gerbuvį su kitų Europos miestų ir Amerikos, Kaune pramonininkų buitis kur kas geresnė. Kaunas tik su Ryga negali lygintis šiuom atžvilgiu ir gal su Paryžiaus mieste produktų kainomis.

Judėjimas ir Upas Žmonių Kaune Geras

Gi sprendžiant Kauno mieste žmonių judėjimą ir palyginant jo žmonių upą su kitų Europos sostinių, reikia pasakyti, kad tik Rygoje ir Paryžiuje mačiau tiek gerą nuotaiką, pakilusį žmonių upą, kupinas kavines vakarais žmonių; Kaune taip kaip Paryžiuje baliavojimas eina viešbučiuose, restoranuose, didžiose kavinėse ir tęsiasi ligi vėliaus ryto, iki 4 ir 5 valandos; Varšuvoje pusiaunakty miestas veik tuščias, o jau pirmą valandą ryte, retai kurioje kavinėje rasi didesnį burelį žmonių; Berlyne pirmą valandą ryte, miega visas Berlynas. Priežastis to yra tame, kad tuose didmiesčiuose žmonės mažiau pinigų turi, tatai mažiau ir baliavoja, naktinis žmonių gyvenimas tenai netoks gyvas kaip Kaune.

O ką jau bekalbėti apie Vilnių, kur pusiaunakty mieste matai tik policijantus, vieną kitą žmogų grįžtant namo po uždarymui kavinės, kuri veik tuščia buvo per ištisą vakarą. Tiesa, Varšuvoje daugiau gyvumo, geresnė žmonių nuotaika, linksmesni lenkai negu berlyniečiai — vokiečiai, bet Varšuviečių nuotaika nepalyginamai prastesnė negu kauniečių. Šie faktai mane domino, aš ypatingos domės kreipiau į šiuos žmonių gyvenimo atspindžius ir įsitikinau, kad Kaunas gyvas, ekonomiškai patvaresnis už kitų kraštų sostines.

Kaune aš trumpai buvau (pirmu kartu apsilankęs), apie 30 valandų praleidau, tačiaus atydžiai studijuodamas jo gyventojų nuotaiką, susipažinęs su Kauno miesto ekonomine padėčia bent paviršutiniškai, su jo pramonės ir statybos besiplėtojimu, įsitikinau, kad Kaunas sparčiai kyla ir turtėja, kad jame pramonė nebloga.

Autobusu į Alytų per Gražųjį Lietuvos Kraštą

Dabar gerb. "Amerikos Lietuvio" skaitytojai, meldžiu kartu su manim keliauti į provinciją, į mano mylimąjį "Dzukų" kraštą, Alytaus apskritį. Apie Kauną ir jo kulturinę pažangą, aš jums daugiau papasakosiu, kuomet antru kartu į Kauną laike Viso Pasaulio Lietuvių Kongreso aš sugrįšiu. Kaune ilgai prabuti nenorėjau, nes ilgėjausi pasimatyti su namiškiais, su nekantriai manęs laukiančią mano brangia močiute, broliu ir sesute, kurie per keletą naktų, — kaip jie man pasakojo, — ramiai nemiegojo, kuomet šunes sulodavo, tai jie skubėjo prie langoužiurėti, manydami, kad gal jųjų laukiamas amerikonas parvažiavo. Ypatingai močiutė labai pasiekti Ilgus, savo namiškius laukdama. Todel aš skubėjau pasiekti ilgus, savo namiškius per 22 metus nematytus.

Kelionė iš Kauno į Alytų, "dzukų" sostinę, atlikau autobusu. Iš Kauno autobusais galima pasiekti kiekvieną didesnį miestelį ir kampelį Lietuvoje. Autobusais kelionė greita ir patogi. Tiesa, Lietuvos keliai neasfaltiniai ar cementiniai, bet neblogi, vietomis gerokai pakrato ir dulkių tenka paragauti, tačiaus malonu važiuoti autobusu per gražų Lietuvos ukio kraštą, medeliais apsodintu lietuvišku plentu.

Iš Kauno per Garliavą, gražų Suvalkijos ukio kraštą dundėjo musų "Kaunas — Alytus" autobusas; mačiau tarpe Kauno, Garliavos ir Prienų gražius laukus, juodąją derlingą žemelę, šen ir ten gražų moderniškų ukį, neblogus trobėsius, gerus ukio padarus, visokias mašinas, bet greta gerųjų yra ir blogų, suvargusių ukių ir ukininkų, jųjų gyvenimas atrodo toks juodas kaip toji jųjų juoda derlinga žemelė. Kodel ten matomas skirtumas? Kodel vienas ukininkas gerai gyvena, o kitas labai blogai? Apie šiuos skirtumus aš vėliau jums papasakosiu.

Pervažiavom Garliavą, senovišką paprastą miestelį, — Kauno priemiesty ir artinomės Prienų. Pakely teko matyti, kad Lietuvos ukyje žymiai pakilus kultura, bet dėja, toli gražu dar nėra taip aukštai pastatyta kaip Latvijoj ir Vokietijoj. Žinoma, tam yra daug priežasčių, bet yra ir stoka iniciatyvos ir pastangų; šį faktą pastebėjau ukyje gyvendamas. Greta to, Lietuvoje ir valdžios atyda ne tiek daug kreipiama į ukį kaip Latvijoj, Vokietijoj ir kitose šalyse. Bet visgi Lietuvoje jau kur kas geriau ukis vedamas, geriau ukininkai gyvena, geresnius gyvulius, trobėsius ir padarus turi negu aš mačiau Lenkijoj, arba, pavergtoje Lietuvos rytinėje dalyje — Vilniaus krašte.

Prienų Miestelis

Autobusas pasiekęs Prienus sustojo poilsiui, čia keleiviai išlipo pavaikščioti, ar už kampo nueiti, vyrai gauna progą papirosą surukyti, ruko ir moterys, bet tik miestietės, kaimietės dar neišmoko rukyti. Aš gavau progą susipažinti su Prienų miesteliu, kuriame mačiau nemažai naujų namų pristatytų, čia randasi bravorai kur pagamanamas alus ir kitoki gėrymai, gal but yra ir kitokia pramonė, nes Prienų miestelis neblogai atrodo.

Keleivių autobusais iš Kauno į Alytų ir atgal, rodos nestinga, nuolatos pilnas autobusas, šį faktą pastebėjau sutiktuose autobusuose kiekvieną kartą šiuom keliu važinėdamas tarpe Kauno — Alytaus.

Kelionė Kaunas — Alytus plentu man patiko, nes šis kraštas labai gražus ir turtingas. Iš Prienų išvažiavus, antru kartu persikėlus per Nemuną, kuris tarpe Kauno ir Alytaus vingiuojasi lankais, sukaliojasi į rytus, šiaurę, vakarus ir kartais atsisuka į pietus ir vėl atgal į šiaurę. Kelias eina arti Nemuno, visur gražųs vaizdai — laukai ir girios, gražųs ukiai ir auganti javai. Kelionė visiškai nenuobodi, užima tris valandas.

Neužilgio pasiekėm garsųjį Lietuvos kurortą Birštoną, čia musų autobusas vėl sustojo 10 minučių, turėjau progą pamatyti Birštono gražią vietelę, kurorto minerališkus šaltinius, kur žmonės maudosi, arba, šutinasi minerališkam purvyne, gydosi nuo kroniškų ligų; Birštone nemažas skaičius vasarotojų, vieni poilsio tikslu, kiti sveikatos pagerinimo tikslu vavaroja ramiam Birštone, pasipuošusiam gamtos grožybėmis.

Alytaus Apielinkės

Pagaliau artinomės prie Alytaus, čia aš pastebėjau, kad žemė prastesnė negu apie Birštoną, Prienus, Garliavą ir Kauną, bet šis kraštas gamtos atžvilgiu, tikrai neapsakomai gražus. Bet dėja, aš nepažinau Alytaus apielinkių, kuriose man teko tankiai buti, visus kaimus žinoti kuomet augau Lietuvoje prieš 22 metus, dabar aš gerėjausi to krašto gražiais reginiais, bet jis man buvo svetimas, visiškai nepažįstamas.

Pagaliau pasiekėm Alytaus miestą, kol privažiavau Nemuną, aš nežinojau kas tai per miestelis. Bet kuomet pasiekiau iš Vilniaus pusės Nemuną, kuris perkerta Alytaus miestą per pusę, tuomet aš atsiminiau, kad aš jau esu savo krašto sostinėj Alytuj.

Alytus visai kitokis miestas dabar, kur kas didesnis, gražesnis ir turtingesnis. Nenuostabu, kad iš karto aš Alytaus nepažinau. Dabar Alytuje per Nemuną yra medinis tiltas vokiečių karo metu pastatytas ir paliktas, seniau tilto nebuvo, reikėdavo keltuvu keltis iš vienos miesto pusės į kitą, o dabar galima pervažiuoti ir pereiti. Tiesa, tiltas nelabai tvirtas, nes buvo statytas skubotai ir tik laikinas, tatai dabar sunkvežimiams uždrausta per jį važiuoti, tik lengvesnieji vežimai tegali pervažiuoti, autobusui atėjus prie tilto, visi keliviai išlipa, pėsti pereina tiltą, o autobusas tuščias išlėto važiuoja. Alytiečiai man pasakojo, kad neužilgio bus statomas naujas tiltas greta medinio senojo.

Brolis Manęs Nepažino

Atvykom į autobusų stotį, pirm negu išlipau aš pamačiau savo brolį Viktorą manęs belaukiantį palei vežimą su dviem kumelėm pakinkytą; nudžiugau. Einu aš prie jo besižvalgančio, jo akys ieškojo manęs tarpe kitų keleivių, bet nematė, o jei ir matė, tai nepažino. Priėjęs prie jo paklausiau: Tamista bene tik svečio lauki?

Taip, ponas, lauku savo brolio iš Amerikos, — atsakė jis besižvalgydamas ir į mane domės nekreipdamas, — vakar gavau telegramą iš Kauno, kurioje jis sakė, kad atvyks šiame autobuse, bet nesimato jo, gal pasivėlavo, — bėdavojo jis, o mane juokas ima, mano širdis smarkiai plaka iš džiaugsmo matant savo brolį, kurį palikau 13 metų, o dabar mačiau didelį vyrą, kaip lietuvišką ažuolą, bet dėja manęs nepažįstantį ir už amerikoną nelaikanti.

Na, mielasis, ar gi aš negaliu buti amerikonu, tavo broliu,? — paklausiau aš jo, norėdamas grėbti jį į glėbį ir bučiuoti!... Jis pasižiurėjo į mane atydžiai, bet abejojo.

Viktorai! Viktorai! Argi tu manęs nepažįsti?! — sušukau aš.

Broliuk tu mano brangus! — sušuko jis apkabindamas mane. — Ne, mielas broli Vladai, — sakė jis mane bučiuodamas, — nepažinau, maniau, kad esi koks iš Kauno ponaitis, į amerikoną visai nepanašus.

Tokį įspudį gavau ir Ilgus pasiekęs, radau savo brangią močiutę prie vartų stovinčią, belaukiančią mudviejų, bet prisiartinus prie jos ir jį pamačius mane greta brolio, manė, kad gal koks kitas ponas, gal iš valsčiaus koks valdininkas atvyko pas seniuną į Ilgus.

Tai Vladukas neatvažiavo? — paklausė liudnai motutė. Viktoras nežinojo ką jai atsakyti, tuom kartu iššokau iš vežimo, priėjau prie jos, apkabinau ją: Brangi mamyte, ar gi nepažįsti manęs?... Tuomet ji suprato, jos motiniška širdis jautė, kad aš esu jos laukiamas sunus iš Amerikos. Ji staiga apalpo, sudribo mano glėby ir nei žodžio ištarti negalėjo. Tai buvo patetiška scena, apsiverkiau ir aš į ją žiurėdamas. Per didelis džiaugsmas buvo, didelis sukrėtimas jai buvo. Aš nepamiršiu tos scenos kol gyvas busiu. Tikrai, tame momente pirmu kartu savo gyvenime aš supratau kaip motina jaučiasi ir kaip ji džiaugiasi sulaukus ilgai nematyto, tarsi žuvusio sunaus sugrįžusio namon.

Atsipeikėjus mamytė, glamonėdama mano plaukus, nors juokėsi ir labai džiaugėsi, norėjo linksma buti, bet ji vis dar tebeverkė ir liejo džiaugsmo ašaras. Vaikeli, brangus suneli, jei butai vienas atvažiavęs, gal bučiau į namus nenorėjus įsiliesti, — sakė ji. Maniau, kad gal jau busi gerokai pasenęs, plikas, o dabar matau tave jauną, gražų kur kas jaunesnį už Viktorą.

Bus daugiau)

KUR GALITE PASITIKĖT

Lainer's

VALYTOJAI 73 GREEN ST. DAŽYTOJAI

* MOTERŲ ar VYRŲ KOSTIUMAI
* Šilkiniai ar Vilnoniai * SUKNIOS
* GRAŽIAI IŠVALOMOS
* ATYDŽIAI IŠPROSINAMOS
* KUR REIKIA PATAISOMOS
* SAGUTĖS ĮSIUVAMOS

49c

PAPRASTAI 70

Valymui Pasiulymai

Kaklaraiščiai (12 už $1.) po 10c
Trumpos Pirštinės, pora ... 10c
Kamonai 49c
Šilkiniai Marškiniai 35c

TEL. DIAL 5-5281

AUKŠTOS RUŠIES DARBAS — IMAM ATSAKOMYBĘ

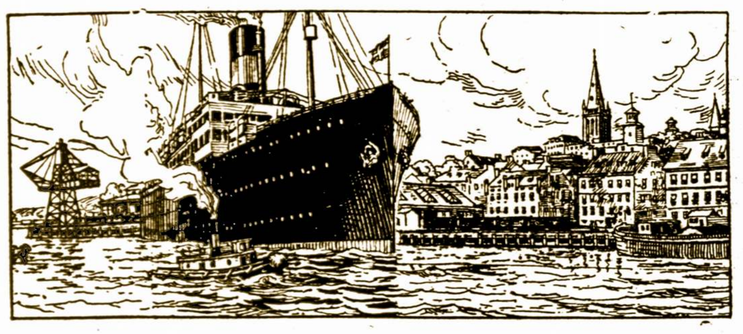

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
PARDUODA LAIVAKORTES
- ir -
SIUNČIA PINIGUS
į Visas Pasaulio Dalis

Prirengia Sugrįžimui Leidimus (Re-Entry Permits). Suieško Laivų Vardus, Kuriais Atkeliavot Amerikon. Prirengia Pasportus, Vizas, Keliaujant į Bile Kurią Šalį. Išaiškina Apštį Persiuntimui Daiktų Lietuvon.

Taipgi mes parupinam visokius palikimų bei paveldėjimo dokumentus su notaro antspauda ir Lietuvos Konsulato patikrinimu.

Turėdami bile ką iš čia sužymėtų reikalų kreipkitės į Amerikos Lietuvio agenturą ji jums sąžiniškai visame kame patarnaus.

AMERIKOS LIETUVIO AGENTŪRA
14 Vernon Street — Worcester, Mass

MOTIEJUS A. ČIVINSKAS
Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery

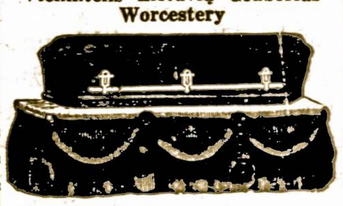

Patarnauju laidotuvėm ir išranda voju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės — Tel. 5-5898.
340 HARDING STREET

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U. S. $1.50 | In Foreign Countries 2.00
One half year ..... 1.00 | Single Copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. $1.50 | Užsieniuose—Lietuvoj 2.00
Pusei metų ..... 1.00 | Atskiras numeris ..... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester. Mass., under the Act of March 3, 1879.

S.L.A. CENTRE JUDOŠYSTĖ

S.L.A. Sekretorius D-ras M. Vinikas pasitikėdamas Centro darbininkams pavedė jiems balotų išsiuntinėjimą. Kiek yra žinoma tai balotus ant pašto nešė Centro darbininkai: Vosil ir Bajoras. Balotai buvo siunčiami neužlipytose vokose. Todėl vienas iš "ištikimųjų" pasinaudojo proga ir vokose prikimšo F. J. Bagočiaus pagamintu "S.L.A. Eilinių Narių Rytų Komiteto" lapelius, kurie šitaip skamba: "S.L.A. nariai budėkite! — Nepdarykit Klaidos balsuodami".

"Į S.L.A. viršininkus išstatė kandidatų sąrašą (šleitą) stimaitiniai, Amerikos lietuvių parazitai, kurie po priedanga tautybės siekiasi paglemžti paskutinę Amerikos lietuvių laisvą kulturinę įstaigą, **musų** susivienijimą. Tie patys meistrai nubankrutavo arba pravalgė Tėvynės Mylėtojų Dr-stę su 10,-000 narių ir $59,000 turto; Lietuvos Atstatymo Bendrovę, su $600,000 Amerikos lietuvių pinigų, "Aušrą", "Laivyno" Bendrovę, Prekybos (vadinama "Lašinių") B-vę, Resorcino, Audimo, Čeverykų, ir net "Sandarą" išsiskolinusi iki viršgalviui naktį iš Bostono turėjo kraustytis. Suėdė mųs kulturines draugystes ir apie du milijonu **musų** turto, dabar, jie siekia jau prie Susivienijimo! Nė vieno balso jų kandidatams, nors asmeniškai jie ir geri žmones butų, nes jei jų **kandidatai** bus išrinkti, jie **turės klausyti** tų parazitų ir mųs organizacija žlugs.

"Padėkit šiuose rinkimuose kryžukus už sekančius kandidauts: — (Čia seka šleito kandidatų vardai).

"Tai bepartyviai, abelnai visus musų kulturinius sluogsnius ir pažiuras atstovaujantieji, nuo raketierių ir išnaudotojų nepriklausantys kandidatai.

"Nei vieno balso fašistų, klerikalų, šnipų ir išnaudotojų kandidatams!"

S.L.A. organe "Tėvynėje" nevalia už vieną arba kitą "šleitą" agituoti, bet S.L.A. dabartinis "Supreme President" Bagočius randa budą tą uždraudimą apeiti ir naudoja Centro darbininkų žioplumą arba tiesiog judošiavimą prieš savo organizaciją.

Bagočius ir Co. besikoliodami ant fašistų, klerikalų, šnipų ir išnaudotojų bando apgavingu budu Susivienijimo iždą į savo nagus pagauti, ir kaip jau seniau tuli jų yra padarę — pasiimti SLA turtą ir tarp savęs pasidalinti. O eiliniams nariams už viską greičiausia teks — špyga!

Geriausia tai skamba sekantis išsireiškimas: "Nors asmeniškai jie ir geri žmones butų" bei jie turės klausyti "parazitų". Kas tie "parazitai?" Ir kas tautininkus drista vadinti "parazitais" — ar ne "S.L.A. Eilinių Narių Rytų Komitetas?". O, kas tas "S.L.A. Narių Rytų Komitetas" — ar Bagočius pasako? Viskas ką mums tas "Komitetas" pasako, tai yra tas, kad S.L.A. nariai turi balsuoti, ne už ką kitą, kaip tiktai už Bagočių, Jurgeliutę, Gugį ir Ko. Vadinas, tiems ponams ir terupi Susivienijimo likimas. Visi "Komiteto" apie tautininkus pasakojimai buk jie kokias ten bendrovės "subankrutavę" arba "pravalgę", yra grynas prasimanymas, ir tas daroma tiktai tam, kad apsimesti nekaltybės skraiste ir smerkti tuos, kurie per daugelį metų sąžiningai dirbo S.L.A. labui.

O, kas už tas intrigas kaltas — ar ne Bagočius? Tas pats Bagočius, kuris Staškuno pomirtinę pasisavino: kuris kreivai už prižadėtus $150 prisiekė; kuris drauge su Konstantu Norkum laivakortes pardavinėjant imdavo pinigus ir garantuodavo vyliugingu budu įvažiavimą į Ameriką; kuris prisipažino, kad yra daugybę pinigų iš žmonių paėmęs ir kad tie visi pinigai "tulame" Bostono Banke žlugę. Toks tai "pažangietis" kalba apie "parazitus"; tokiam tai žmogui rupi S.L.A. narių "gerbuvis"; toks tai asmuo kalba apie šnipus, fašistus, etc.

Dasileisti tokio nachališkumo, kad Centro raštinę pavertė į judošių lizdą, pavartojo Centrą savo purvinai agitacijai, tai tiktai Bagočius galėjo to dasileisti. Per 50 metų S.L.A. gyvavimo nieko panašaus iki šioliai neatsitiko. Ištikųrjų S.L.A. 50 metų sukaktuvės ilgai pasiliks narių atmintyj. Nėra ko stebėtis, kad Socijalistams rupėjo S.L.A pravesti visuotiną balsavimą. Šiandie galima to balsavimo pasekmemis džiaugtis.

"S.L.A. Eilinių Narių Rytų Komitetas" kalbėdamas apie tautininkų sąrašą pripažįsta, kad jie yra "geri žmonės", bet visviena jie S.L.A. nariams liepia, kad ir Bagočiaus plauko, bet "pažangiuosius" rinkti. Nepaisant to, kad pažangieji iki šioliai tiktai viską savo naudai darė, vienok "S.L.A. eiliniai nariai" perša savo "šleitą", matyti, tiktai tam, kad "gerų žmonių" S.L.A. Centre neliktų.

Lux.

V. M. Klausutis

AMERIKOS KAPITALISTAI IR PSEUDO DEMOKRATIJJA

Ekonominis Krizis Amerikoj, Tai Išdava Kapitalistų Feudalizmo. Pseudo Demokratija Tai Yra Motina Kapitalizmo

Ligi pastarųjų šešerių metų, ekonominiai kriziai pasikartodavo musų šaly, bet nebudavo toki žiaurus, tiek demoralizuojanti žmonių gyvenimą kaip dabartinis krizis. Kriziai pasikartodavo Amerikoje periodiškai, galima sakykti, kas dešimtmetį, kiekvienas tų krizių palikdavo liudnas pasekas, pakeisdavo žmonių abelną ekoknominį gyvenimą, sudarydavo nepalankias ekonomines ir socialines sąlygas gamyboje ir gamybos išdalinime. Nejudinamasis turtas, nuosavybės, pereidavo iš daugumos žmonių rankų į mažumos, šimtai tukstančių Amerikos žmonių netekdavo depresijos laiku savo namų, ukių, bankuose taupomų pinigų; kiekviena depresija baigdavosi koncentravime kapitalo į mažumos rankas. Kitais žodžiais sakant, seniau buvusios depresijos iš dalies buvo dirbtinos.

Dabartinė depresija pagimdžiusi ekonominį krizį Amerikoje turi kitokius atspindžius, žymiai aršesnė už buvusias depresijas; dabartinė depresija yra viena iš aršiausių Amerikos depresijų istorijoj, gi jos pasekos bus ilgametinis ekonomiškas krizis, kuris gali baigtis politišku kriziu.

Amerikos kapitalistai tuko ir turtus krovė dirbtinomis depresijomis ligi jie užvaldė krašto turtus, ligi tapo ekonomiškai tiek patvariais, kad dabar jie gali kraštą valdyti, valdžiai diktuoti, arba, valdžią boikotuoti ir buti ne tik politiškai, bet ir ekonomiškai šalies valdovais. Amerikos moderniškasis kapitalizmas yra tiek rimtai organizuotas, tiek galingas, kad su juomi turi skaitytis valdžia ir daugumas krašto piliečių, nes ekonominiu atžvilgiu, kaip darbininkai, ukininkai, taip ir smulkųs pramonininkai vienokiu, ar kitokiu budu kapitalistams priklauso, tiesioginiu ir netiesioginiu budu yra kapitalistų vergai. Šie liudni faktai aiškiai rodo, kad Amerikoje kapitalizmas pasiekė savo tikslą: vieton buvusio senoviško feudalizmo ukio pramonėj ir industrijoj įvedė naują moderniška feudalizmą. Amerikos kapitalistai yra kreditoriai ne tik smulkaus biznio, bet ir krašto valdžios.

Rodos amerikonai nei manyti nedriso, kad jųjų krašte, demokratiškam krašte galėtų įsigalėti kapitalizmas ir atgaivinti feudalizmo gadynę, tačiaus tikrenybėje dabar feudalizmas, didžturčių botagas labai jaučiamas Amerikoje. Ir kuomi baigsis dabartinis ekonominis krizis, kuomi baigsis Amerikos kapitalistų pasiryžimas išlaikyti dabartinę santvarką, netolima ateitis parodys, gi tuom kartu mes gyvename skurde ir mažai vilčių turime sulaukti geresnių laikų Amerikoje.

Dabartinė buitis ekonominiu ir socialiniu atžvilgiu labai panaši į anų 1860-1864 metų buitį — viešpatavusį Amerikoje feudalizmą, vergiją ir skurdą žmonių. Praeitis primena mums, kad Abraham Lincoln tapęs Prezidentu bandė pašalinti taikingu budu ekonomišką ir socialinę neteisybę, žiaurią vergiją ir eksplotaciją Amerikos žmonių. Bet dėja, Lincoln negalėjo susikalbėti, negalėjo kapitalistinio elemento įtikinti, negalėjo suderinti didžturčių ir atskirų valstijų interesus, pasiekti taikingu budu socialinių ir geresnių ekonominių sąlygų; Lincoln'ui teko karo ugne nušluoti visus blogumus.

Bet tas civilis karas buvo tragediškas, labai žiaurus ir brangiai kainavo Amerikos žmonėms. Lincolnas pagaliau pasiekė užbrėžto tikslo: panaikino vergiją, pašalino blogąsias sąlygas ir išgelbėjo šią respubliką nuo subyrėjimo. Dabar Prezidentui Rooseveltui tenka susidurti su tokiomis problemomis ir nesuderinamais Amerikos žmonių klasų interesais. O ką galin žinoti, kad Amerikoje dabartinė padėtis neiššauks kito civilio karo? Juk 1931 ir 1932 metais mes buvome arti civilio karo.

Hooverio Gadynė ir Kraujo Praliejimas

Mes labai gerai atsimenam, kad 1931 ir 1932 metais musų krašte siautė skandalinga padėtis ekonominiu ir politiniu atžvilgiu. Apie 15 milijonų buvo bedarbių, daugumas jųjų buvo bado ir aršiausio skurdo kankinami dirbantieji darbininkai straikavo veik kiekvienam industrijos centre, nes jųjų uždarbis buvo sumažintas ligi 50% ir 60%, pailgintos darbo valandos. Mes atsimename, kad miestuose ėjo žiauri kova straikuojančių darbininkų, kurie susiremdavo su policija ir valstijų pašaukta milicija; prie straikuojančių prisidėjo bedarbiai, šie tukstantiniais miniomis rinkdavosi prie miesto rotužių ir reikalavo duonos; jiems teko turėti kruvinų susirėmimų su policija.

Atsimenam liudnas scenas, matėme bedarbius iš visų krašto kampų didžiausiais buriais einančius į Vašingtoną, kurie susirinkdavo geležinkelių centruose, sustabdydavo traukinius, lipdavo į pasažyrinius ir tavorinius triukinius, einančius linkui Vašingtono, kur buvo susirinkę virš 10 tukstančių bedarbių ir karo veteranų reikalauti darbo ar duonos nuo valdžios, sostinė Vašingtonas buvo scena revoliucijinio judėjimo, Prezidentas Hoover pašaukė kariuomenę, įvyko susirėmimas beginklių veteranų bedarbių su kariuomene, kelėtas veteranų buvo nukautų, jųjų tarpe vienas lietuvis, kiti buvo sužeisti ir išvalkyti.

Taipgi atsimenam ukininkų sukilimus, kurie susirinkdavo ir neleisdavo išvaržyti jųjų ukius bankams skolingus, kiek atsitikimų buvo, kad ukininkai apsiginklavę su dalgėmis, kuolais ir šautuvais susirinkdavo į teismą ir pareikalaudavo teisėją neišduoti dokumentų išvaržymui jųjų ukius, o kuomet teisėjas atsisakydavo aiškindamas, kad jis pildo įstatymą, tuomet ukininkai išvilkdavo teisėją iš teismabučio, lupdavo ir paleisdavo paliepdami jam nesugrįžti, policija ir milicija buvo iššaukta kovoti su ukininkais. Tie visi skandalingi įvykiai buvo preludiju antro civilio karo — revoliucijos.

Roosevelto Išrinkimas Prezidentu ir Taikos Krašte Atstatymas

Atsimenam tuos skandalingus laikus depresijos, kurią musų kraštui davė kapitalistinis feudalizmas. Bankai užsidarinėjo tukstančiais, žmonių taupomi pinigai žuvo šimtais milijonų, ukiai buvo skolose paskendę, bankieriai už skolas atimdinėjo ukius, namus, žemę ir kitokį nejudinamąjį turtą. Kuomet bankas užsidarydavo, žmonės netekę pinigų, desperacijos apimti, stojo į eiles badaujančių ir bedarbių. Žodžiu, tais 1931-32 metais mes gyvenom panikoje, visiškoje demoralizacijoje.

Laimė buvo, kad tame momente pasitaikė Prezidento rinkimai. Tais rinkimais buvo nuraminamos žmonių masės, Roogseveltas tapo išrinktas ir staiga ėmėsi dramatišku budu nepaprastos akcijos sustabdyti bankų, ir ukių bankrutą; sustabdyti, neleisti namų savininkus subankrutinti, jis pareikalavo Kongreso narius, kad jie paskirtų 5 bilijonus dolerių del šelpimo bedarbių, paruošė įvairius projektus statybos darbų, kad aprupinus bedarbius darbu ir uždarbiu, surinko jaunus vyrus — nuo 18 ligi 25 metų, kurie bastėsi po visą kraštą ir vagiliavo, plėšė žmones miestuose ir ukininkus, šiuos jaunus piliečius aprupino darbais ir disciplinoje laikė kempėse, iš kurių vėliau jie grįžo sąmoningais disciplinuotais piliečiais. Žodžiu, Rooseveltas panaikino bankrutą, pašalino blogą nuotaiką, įvesdamas socialines industrijoj reformas NRA specialių įstatymų budu, sutrumpino darbo dieną, pakėlė uždarbį, pagamino nemažą skaičių darbų. Į metą laiko, musų krašte išnyko badas, revoliucijinis piliečių judėjimas, nors skurdo yra dar daug, bet niekas nebadauja, biznis gerėjo, kuomet atsirado daugiau darbų ir pas žmones pinigų, susidarė taikinga nuotaika ir viltis, kad depresija tapo nugalėta, atsirado viltis, kad už metų kitų sualuksim geresnių laikų.

Kas Atsitiko Po 1932 Metų? Kodel Kapitalistai Pakėlė Galvas?

Tuo budu Rooseveltas išgelbėjo šią šalį nuo kruvinos revoliucijos ir tragedijų. Jo projektai socialinių ir ekonominių reformų tapo Kongreso narių pravesti ir visam krašte intuziastiškai sutikti. Tada ir kapitalistai sutiko tas reformas, kuomet matė, kad pavojus civilio karo vargiai bus išvengtas, bet kuomet nuotaika krašte pagerėjo, kuomet piliečiai nurimo, biznis pagerėjo, korporacijos pradėjo nuošimčius mokėti savo šėrininkams, tuomet musų kapitalistai vėl savo galvas pakėlė ir pareikalavo Prezidentą grąžinti senuosius laikus, panaikinti NRA ir kitas socialines ir ekonomines reformas. Jie reikalavo, kad butų gražinta jiems laisvė eksplotuoti darbininkus, ukininkus, žodžiu, Amerikos visuomenė kapitalistiniu feudalizmo budu.

Prezidentas Rooseveltas pasakė jiems: ponai, jei aš leisiu jums gražinti feudalizmą industrijos ir ukio gamyboje ir išdalinime, jei aš atstatysiu senąją tvarką, tai mes vėl sulauksim tokios padėties kokią esam pergyvenę du metai atgal. Priešingai, Rooseveltas nesutiko priimti bankierių, industrialistų ir didžturčių pasiulymus, jis toliau spyrė Kongreso narius reformuoti musų krašto žmonių gyvenimą, duoti didesnę laisvę ir didesnį užtikrinimą biednuomenei socialinėmis ir ekonominėmis reformomis. Rooseveltas išleido įstatymą kuriuomi davė progą darbininkams organizuotis į unijas, turėti savo atstovybę santykiavime su darbdaviais, jis buvo pasiryžęs pašalinti mažamečius iš fabrikų, senelius pastatyti ant pensijos, o mažamečių ir senelių vietas fabrike ir prie ukio darbų užleisti jauniems suaugusiems vyrams, kurie yra bedarbiai.

Bet kapitalistai pasipriešino. Jie rado užtarimą musų aukščiausiam tribunole, jie pareikalavo, kad tribunolas išaiškintų, kad nusprestų ar Roosevelto socialinių ir ekonominių reformų įstatymai geri ar blogi. Paseka šitos neva legališkos — teismuose kovos Roosevelto administracijos su kapitalistais buvo skandalinga. Aukščiausio tribunolo nariai, respublikonų partijos gvardijos "leitenantai" kuriuos į tribunolą paskyrė Prezidentai: Hardingas, Coolidge ir Hoover, šalininkai privelegijuoto luomo, išaugę liuksuse, gimę su sidabriniu šaukšteliu burnoje, šie 9 teisėjai, kuriems Konstitucija duoda teisę interpritiuoti Kongreso įstatymus, pasisavinę sau teisę didesnę negu aiškinti, spręsti Roosevelto socialinių ir ekonominių reformų įstatymus ir žinoma, kiekvieną tų įstatymų, kuriais buvo pažebotas kapitalistinis feudalizmas, tribunolo nariai atmetė kaipo nekonstitucijinius. Tankiai buvo tokių juokingų nuosprendžių tribunolo narių, kad iš 9 teisėjų, keturi balsavo, kad buk Roosevelto reformos konstitucijinės, gi 5 balsai buvo, kad nekonstitucijinės. Kapitalistai laimėjo.

Kokios Pasekos Tų Sprendimų?

Dabar kapitalistai krikštauja, mano, kad su pagelba aukščiausio tribunolo jiems pavyks atstatyti senąją tvarką musų krašte; dabar jie rengiasi pašalinti Rooseveltą iš Prezidenturos sekamais rinkimais, tam tikslui jie nesigailės savo milijonų dolerių rinkimų kompanijai.

Bet kokios bus pasekmės tų tribunolo nuosprendžių? Juk dabar panaikinus NRA ir kitas socialines reformas, bedarbių skaičius Amerikoje padaugėjo, skaičius siekia apie 1 milijonų, gi apie kitą tiek darbininkų dirba tik dalį laiko — po 2 ir 3 dienas į savaitę; gerai, kad Roosevelto administracija dabar šelpia bedarbius valdžios pinigais, samdo juos prie valdiškų specialių darbų per PWA ir WPA, bet daleiskim, jei kapitalistams pavyktų išrinkti jųjų pastatytą kandidatą Prezidentu, tuomet butų panaikinti šie visi valdiški darbai, prie kurių dabar dirba apie 3 milijonai darbininkų; kuomet bus atimtos pašalpos, kas tada bus? Aišku, kad mes vėl sulauksim tokios pat padėties kaip buvo 1931 ir 1932 metais. Tačiaus, esu nuomonės, kad Amerikos žmonės vėl išrinks Prezidentą Rooseveltą ir duos jam teisę referendumo budu panaikinti aukščiausio teismo — tribunolo narių privelegijas, pakeičiant tas Konstitucijos dalis (dėsnius), kuriomis tribunolo ir federalių teismų teisėjai dabar besinaudodami, savotiškai išaiškina įstatymus Kongreso išleistus, kurie tapo diktatoriais, aukštesniu valdžios organu negu pats Kongresas ir Prezidentas.

O šios konstitucijinės reformos butinai reikalingos, tiek reikalingos ir svarbios kaip buvo reikalinga panaikinti prohibiciją, padarant pataisą, pakeitimą Konstitucijos tulų įstatymų. Prie šitokio žygio rengiasi Prezidentas Rooseveltas, jis sekamais rinkimais pasakys mums ką jis mano daryti, kad nulaužius kapitalistams ragus, kad pašalinus jųjų feudalizmą industrijoj ir pramonėj musų krašte. Jei Rooseveltas laimės, tai su juomi laimės Amerikos biednuomenė, bet jei jis pralaimės, tai kapitalistų laimėjimas bus ir tuomet, jie dar labiau savo kumštį suspaus prieš darbininkus, tuomet bus galas dabartiniai Amerikos pseudo demokratijai. Diktatura bus įvesta, laisvė spaudos ir žodžio bus panaikinta, laisvė susirinkimų, darbininkų unijos, žodžiu, visos ligi šiol esamos teisės, kuriomis biednuomenė tegalėjo savo valią pareikšti laike rinkimų, bus panaikintos, nes šitokio rėdo siekia musų krašto didžturčiai, bankieriai, fabrikantai ir stambieji pramonininkai.

Prie dabartinės pseudo demokratijos visko tenka pergyventi musų krašto piliečiams. Dabartinė pseudo demokratija Amerikoje yra motina išaugusio kapitalizmo ir įgyvendinto kapitalistinio feudalizmo industrijoj, Amerikoje nebuvo tyrosios demokratijos, bet visgi Amerikos žmonės galėjo kovoti su kapitalistais ir visokiais eksplotatoriais turėdami pseudo demokratiją, šiek tiek jie turėjo galios pareikšti savo valią nors rinkimų laiku, bet kuomet bus įvesta diktatura, kurią p. Randolph Hearst ir kiti musų kapitalistinės spaudos magnatai propaguoja, tuomet bus galas toms laisvėms, kuriomis ligi šiol Amerikos žmonės naudojosi. Tuomet nebus vilties pašalinimui pseudo demokratiją ir įvedimui tyrąją demokratišką santvarką, kokios geidžiam mes ir musų Prezidentas Rooseveltas.

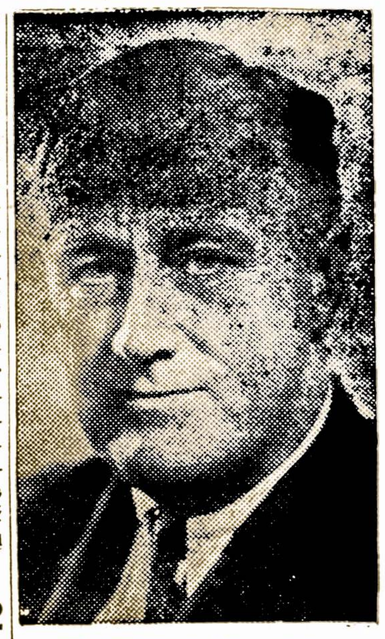

FRANKLIN D. ROOSEVELT

LIETUVIAI!

SKAITYKYT ir PLATINKIT AMERIKOS LIETUVĮ

SVEIKATA

Rašo Dr. S. Biežis, Chicago

Bakterijų Karalystė

Žmogaus akis yra įdomi net keliais atžvilgiais. Ji duoda mums galimybės matyti pasaulį, stebėti jo įvairius apsireiškimus ir gerėtis gamta. Įsivaizduokime tamsią naktį, kada nieko negalime matyti. Kaip butų nyku, nuobudu gyventi amžinoje tamsoje. Tačiau nereikia pamiršti, kad musų matymui yra rubežius ir kad tas rubežius nėra taip toli, kaip kad dažnai įsivaizduojame. Už 3-4 mylių tokio didelio daikto, kaip automobilis jau nebeįmatome. Smulkesnį spausdintą raštą tik už pėdos-dviejų tegalime įskaityti, o tolesniame atstume akys paliauja tarnavusios.

Užtat visai nestebėtina, kad iki pabaigos 17-to šimtmečio mažųjų organizmų pasaulis svietui visai nebuvo žinomas. Tik 1683 metais mokslininkas Van Leetiwenhoek'as pasidirbinęs primityvį mikroskopą pirmą sykį išvydo bakterijas seilėse. Tai buvo pirmasai atidengimas naujos mikroorganizmų karalystės, apie kurios egzistavimą niekas iki tam laikui nieko nežinojo. Šisai atidengimas ilgainiui išsivystė į platų mokslą, vadinamą bakteriologija, kurios dėka daugelį pavojingų ligų pasisekė tinkamai ištirti ir pagalios jas net visiškai užkariauti.

Žodis bakterija yra graikiškas pavadinimas, kuris reiškia mažą lazdukę, nes daugel jų ištikrųjų turi tokią išvaizdą, t.y. išsižiuri tarsi tai butų mažiukė lazdukė arba tiesus brukšnys. Vėliaus bakteriologijos mokslui plintant pasirodė, kad bakterijų esama visai kitokių, kitokios išvaizdos. Šiandien yra žinoma įvairių išvaizdų bakterijų, butent: tiesių kaip lazdukė, apskritų arba apvalių kaip kiaušinis, susirangiusių kaip tribišonikas, kreivų kaip kablys ir panašiai. Kaikurios jų turi po keletą ir net po kelioliką laibučių kojų, tarsi tai butų plonučiai plaukeliai, kurie gelbsti joms judėti; gi tos be tų plaukelių neturi galimumo judėti. Taipgi kaikurios turi savyje mažuliukus kiaušinėlius sporais vadinamus. Tulos bakterijos gyvena pavieniai, gi kitos poromis, po keturias ir didesniais skaičiais. Taigi savo išvaizda ir palinkimais jos nevienokios.

Bakterijų didis nevienokis: vienos jų mažesnės, o kitos net kelis sykius didesnės. Tačiau jos visos yra taip mažos, kad paprasta akimi jokiu budu negalima jų matyti. Vidutiniškas didis yra apie 25,000 colio dalį. Kad aiškiau tai suprasti, paimkime vieną colį ir jį padalinkime į 25,000 dalių, tai viena toki dalis bus bakterijos didumas. Arba kitais žodžiais sakant, reikėtų 25,000 bakterijų sudėti greta viena kitos, kad užpildyti vieno colio ilgumą. Tai iš to jau galima suprasti kaip mažiukės jos yra. Užtat visai nenuostabu, kad taip ilgai apie jas nieko nebuvo žinoma. Čia atėjo į pagalbą budavojimas padidinančių stiklų, mikroskopų, kurie mažus dalykus žymiai padidindami atidengė naują medicinai pasaulį, atnešdamas didžiulę naudą žmonijai ne tik ryšium su ligomis, bet ir šiaip jau kasdieniniame gyvenime. Nors šiandien moderninis mikroskopas padidina su viršum 1000 sykių, bet ir tas per jį žiurint bakterijos matomos tik kaipo maži taškeliai arba laibas brukšnelis. Medicinos mokslas turi rimto pamato samprotauti, kad esama dar mažesnių bakterijų, kurias negalima įmatyti dabartiniu mikroskopu. Taigi dar žiurima su didele viltimi į optikos techniką, kuri gal trumpoje ateity pabudavos daug tobulesnius mikroskopus pajėgiančius padidinti net keletą tukstančių sykių. Šį lukėsį realizavus, dar mažesnių gyvių pasaulis bus atidengtas, kas, be mažiausios abejonės, suteiks galimybės užkariauti tas ligas, kurios šiandien dar neįveikiamos.

(Daugiau bus)

NEMUNAS PRARYJA IR GIMDO NAUJAS SALAS. NUSKENDUSIOS SALOS SU KRYŽIUOČIŲ PILIMAIS

Per didžiuosius potvynius Lietuvos upių tėvas — Nemunas dar ir dabar užlieja didelius plotus — lankas, kaimus ir net miestus. Kai Lietuvoje buvo didesni miškai, tai ir upių vandeningumas buvo žymiai didesnis. Tuomet Nemunas užliedavo didesnius plotus, savo vagoje sunešdavo dideles salas, vienas prarydamas, kitas iš naujo gimdydamas.

Vokiečių leidinyje "Scriptore Rerum Prussicarum" yra smulkiai surašyta kryžiuočių žygiai įLietuvą XII — XV amžiuje, kur minimas Nemunas ir jo salos. Ant tų salų pasak "Scriptores Rerum Prussicarum" prieš 500 — 600 metų buvo pastatyta daug kryžiuočių pilių. Iš jų labiau minimos Gottes — Verder — Rittersverder, Marijanverder, Mergenverdos ir kiti.

Prieš keletą metų Lietuvos universiteto prof. Volterio ekspedicija ieškojo Gottesverderio tvirtovės. Prof. Volteris šios salos ieškoti nuvyko prie Nemuno ir Nevėžio salos, nes minėtoje knygoje yra užrašyta, kad ta sala yra prie Šilėnų kaimo. Prof. Volteris tikrkai rado pilies likučius, bet ne saloje, o Nemuno krante. Iš to galima spėti, kad Nemunas per kelis amžius pakeitė savo kryptį ir minėtos salos dalis atsidurė krante.

Kitas universiteto prof. Jonynas teigia, kad ant kai kurių Nemuno salų tikrai buvusios pastatytos stiprios kryžiuočių tvirtovės. Kai kurias kryžiuočių tvirtoves buvo užpuolusi Lietuvos kariuomenė vedama Kęstučio, Vytauto ir Jogailos. Keliatą pilių lietuvių kariuomenė paėmusi ir išgriovusi, nes jos buvo lyg ir kryžiuočių atsispirimo punktai tolimesniam žygiui į Lietuvą. Vėliau šios pilys buvo dalinai atstatytos, bet dažnai kęsdavo nuo potvynio, o ilgainiui tas salas Nemunas visai užliejo. Todėl ir dabar tiksliai nustatyti, kur ir kurioje vietoje buta kryžiuočių pilių, prof. Jonyno manymu, sunku ir galima tik spėlioti.

Praeito amžiaus pabaigoje Nemunas prarydavo irgi nemaža salų. A. Panemunės valsč. Vičiunų kaimo gyventojai: Kairiukštis, Stakevičius, Balčiunas ir kiti pasakoja, kad prieš 40-50 metų, Nemune greta dabartinio geležinkelio tunelio buvusi didžiulė sala. Ji priklaususi Vičiunų kaimo gyventojams, kurie joje ganydavo galvijus. Vienais metais buvęs nepaprastai didelis Nemuno potvynis. Vičiunų kaimas buvo užneštas 5—6 mtr. ledo sluoksniais. Žemesnėse vietose buvo sugadinti trobėsiai, o kitus iš jų nusinešė ledai. Kauno gyventojai vos spėjo pabėgti nuo gręsiančio pavojaus. Kai Nemunas nuslugo, tai Vičiunų km. gyventojai labai nustebo, neradę savo salos., iš kurios jie turėdavo pelno. Tais pat metais, pasak senesnių Vičiunų km. gyventojų, Nemunas supylęs kelias mažesnias salas Pažaislio ir Raudondvario apylinkėse.

Komendulių ir Rumšiškių apylinkių gyventojai pasakoja apie žiegdrų salą, esančią tarp Komendulų ir Rumšiškių, kad ji vienais metais budavusi maža, o kitais metais — labai didelė. Tai priklausydavę nuo Nemuno potvynių. Netoli žiegždrų salos Nemunas supildavės mažesnių salų.

Apie Petrašiunų salą, šių apylinkių gyventojai dar ir dabar pasakoja įvairių legendų. Net ir pati sala vadinama kelioriopai. Vieni ją vadina Vičiunų, kiti — Petrašiunų, o dar ikti — Mergelių sala. Ši sala irgi vienais metais didėja, kitais mažėja. Ant jos paviršiaus nėra užsilikę jokių griuvėsių, jokių pilies pėdsakų. Todėl, anot prof. Jonyno, ir negalima tvirtinti, kad yra ta pati Marijanverderio sala. Gal but, kad tikrąją Marijanverderio salą Nemunas prieš kelius amžius praryjo ,o netoli tos vietos supilė dabartinę — Petrašiunų salą. 1917 mt. per didžiąją žiemą Nemunas buvęs labai užtvinęs ir padaręs nemaža nuostolių. Kai kurias salas apgriovęs, o kitas net visai nuskandinęs. Šilėnų kaimo gyventojai, kurie gyvena prie Nemuno ir Nevėžio santakos pasakoja, kad nuo senų laikų Nemune netoli Nevėžio įtako buvusi didelė sala. 1917 metais, buvęs mažas potvynis ir minėtą salą tą pavasarį Nemunas praryjęs. Už kelių metų kiek žemiau, Nemune buvo supilta kelios mažesnės saliukės, tačiau ir jas Nemunas praryjęs

Iš čia paduoto aprašymo galima daryti išvadą, kad amžiams slenkant Nemunas senas salas praryja o vietoje jų gimdo naujas. Gal ir šiemet Nemunas pakartos tai, kas atsitikdavo ankščiau?

Apie Meilę

Keliolika metų praleidau,
ir daug jau draugų turėjau,
bet tokių, kurias pamylėčiau
dar iki šiolei aš neužėjau!
Dabar jauni visi mylisi —
norėjau ir aš įsimylėti.
Bet vis man teko nusivilti —
radus jųjų meilę jau išlietą...
Mylėti nemoku — sako jos —
mergaičių širdžių nesupranti tu.
Bet suprantu, kad jos visos —
visus mylėti moka kartu!
Mano meilė visai netokia, —
kuri yra — kas pinigą mokės.
Tokią senai apspioviau, — jokia
filosofija man nepadės!
Dabar ir meilė kursą turi,
iš hektarų arba aukso šmotų.
Kaip tik į tokią aš nežiuriu, —
trokštu, kad niekas jos nežinotų.
Ir jeigu kada aš rasiu tą,
kad suprastų širdį mano tą —
ne hektarais, auksu įkainuotų,
tada mylėsiu, oi mylėsiu ir aš!

Mikas Tamašauskas

Parašė P. JURGĖLA

TURINYS: Dariaus ir Girėno gyvenimo ir veikimo apžvalga. Skridimas per Atlantą. Soldino miško paslaptis. Žygio atgarsiai pasauly. Dariaus ir Girėno nuopelnai aviacijai ir musų tautai. Poezija apie LITUANIKĄ. Skridimo rėmėjai ir rėm. komitetai.

184 pusl. su 86 paveikslais; tvirti viršeliai. KAINA $1.50, siunčiant paštu 1.65.

Reikalaukite:

Amerikos Lietuvis

14 VERNON STREET
Worcester, Mass.

Pamatiniai Pagerinimai Cigaretuose Padaryta Per Ilgą Tyrinėjimą

Moksliški tyrinėjimai pramonėj lošia vis svarbesnę dalį ne tik išdirbime naujų gaminių ir įvedime naujų procesų, bet ir pagerinime senųjų. Vėliausia pažanga cigaretų gamyboje vaizduoja, kaip ilgas ir rupestingas tyrinėjimas gali prisidėti prie pagerinimo visiems žinomo gaminio.

Nuo 1911 m. The American Tobacco Kompanijos tyrinėjimų štabas buvo nukreipęs visas pastangas kontroliuoti bei keisti apdirbimą cigaretų taip, kad pagaminus pagerintą cigaretą. Tas įima aštrų ir nuodugnų cheminį išnagrinėjimą, netik patį tabaką bei jo mišinį, bet taipgi ir pagamintą dumą.

Iš to svarbaus ir giluus tyrinėjimo išėjo apčiuopiamai pagerintas, naujoviškas cigaretas — Lucky Strike, lengvas užsirukymas iš turiningo, brandauskuno tabako.

Lucky Strike istorija parodo išdirbėjo nusistatymą nesigailėti savo pastangų pagaminti Amerikos rukytojams puikiausį cigaretą, kokį mokslas bei moderniškas prityrimas gali išdirbime pagaminti. Ir kaipo neišvengiamu daviniu mes turime cigaretą turinti gerą skonį, savybės, ir betgi lengvą užsirukymą — užtenkamai lengva buti švelniu jauslioms gerklėms, užtenkamai lengva išvengti liežuvio ir burnos peršėjimą, užtenkamai lengva net didžiausiams rukytojams, kurie gali jų rukyti kiek tik nori.

Per metų eilę tapo padaryta tuli pamatiniai pagerinimai parinkime ir apdirbime cigaretinio tabako Lucky Strike cigaretams.

Jų tarpe yra pradiniai ištyrimai parinkto tabako; vidurinių lapų naudojimas; apdirbimas augštesnių tabako kaitinimų, žinomų, kaipo spraginimo procesas; dėmėsio kreipimas į rugštes — šarmų lygsvarą, su iš to sekančiu skonio pagerėjimu; ir sukontroliuotas vienodumas užbaigtame gaminyje.

Visa tai susideda, kad padarius puikesnį cigaretą — naujovišką cigaretą, cigaretą pagaminta iš turiningo, brandaus — kuno tabako, — lengvą užsirukymą. (skl.)

Kas Dedasi Lietuvoje

50.000 Lietuvos Arklių Vokiečių Kariuomenėje

Bevertės "šeinės" Gen. Hindenburgas įsakė deginti arkliams šonus. Ukininkai pirko savo arklius.

Jau 1914 m. rudenį, kai sumušta rusų gen. Samsonovo armija traukėsi Lietuvos gilumon, paskui eidami vokiečiai iš ukininkų rekvizavo (atimdavo karo reikalams) arklius. Tačiau 1915 m. rudenį, vokiečių kariuomenei paėmus Kauno tvirtovę ir Vilnių, jie surekvizavo daugybę Lietuvos gerybių. Vokiečių armija, persekiodama besitraukiančius rusus, ėjo per lietuviškus kaimus ir kur tik užtikdavo arklius, juos tuojau rekvizuodavo. Bendrai už rekvizuotas gėrybes okupantai išdavinėjo vadinamas "šeines" (pažymėjimus, kad gyvuliai rekvizuoti), o kartais paėmę visą žmogaus kilnojantį turtą, net ir tokias "šeines" neišduodavo.

Pirmiausiai nuo okupantų nukentėjo Suvalkija, kurioje rado nemažą skaičių galvijų ir kitų gėrybių. Rekvizuotus arklius tuojau kinkydavo į vežimus, o dažnai net į artileriją — patrankoms vežti.

Nuo 1915 iki 1918 m. vokiečiai iš Lietuvos ukininkų rekvizavo nemažiau, kaip 50.000 arklių. Dalis Lietuvos arklių vėliau pateko į prancuzų, austrų, serbų ir italų frontus. Mat, vokiečių kariuomenės dalys, kariavusios su Rusija dažnai budavo perkeliamos į kitus frontus. Žinoma, kartu į tuos frontus patekdavo ir Lietuvos arkliai.

1915 m. pabaigoje iš visų ukininkų buvo atimta daugumas galvijų. Pagaliau, ir slėpti gėrybes buvo draudžiama, nes už tai gręsė didelė bausmė. Vokiečia neėmė tik jaunų kumeliukų ir senų nepaeinančių arklių. Todel Lietuvos ukininkai negalėjo tinkamai įdirbti savo žemės. Didel žemių plotai tuomet dirvonavo, nes nebuvo sėklų juos užsėti, o pagaliau, truko jėgos tiems plotams apdirbti.

Okupantams rupėjo ir priaugantieji arkliai. Todel žandarai įsakė visiems ukininkams užregistruoti turimus gyvulius. Žinoma, turint sąrašą, okupantams lengviau ėjosi rekvizavimas. Ukininkai, bijodami, kad gali netekti ir paskutinės karvės arba arklio, juos slėpė miškuose, bruzgynuose ir kitur. Mat, ir bausmių žmonės ne taip pradėjo bijoti, nes badas kiekvienam žiurėjo į akis.

Generolas feldmaršalas Hindenburgas, kaipo vyriausias Rytų fronto vadas, įsakė, kad užimto krašto arkliams šonuose butų išdeginti tam tikri ženklai. Tas įsakymas buvo išleistas todėl, kad vokiečiai pajuto, jog vis delto krašte yra arklių, kurių nei žandarai nesuranda, o pagaliau ir iš jų pačių kariuomenės kareiviai vogdavo arklius ir juos parduodavo ukininkams. Toks gen. Hindenburgo įsakymas per visą okupacijos laiką buvo labai griežtai vykdomas. Kiekvienais metais skirtu laiku ukininkai turėdavo suvesti savo arklius į taip vadinamą "Pferderepo", į tam tikras arklių stovyklas. Ten surinkdavo daug žandarų ir šiaip karininkų, kurie iš atvestų arklių geresnius išsirinkdavo ir ukininkams išduodavo "šeines". Paprastai, toje vietoje, kur eidavo tikrinimai, budavo ir kalvių, daugiausia, vokiečių kareivių. Jie įkaitintą raudoną geležį prispausdavo arkliui prie šlaunies ir įdegindavo tam tikrą raidę. Daugiausia buvo įdeginamos trys raidės "O. S. ir A". Žandarai pamatę važiuojantį ukininką, pagal išdegintas raides galėjo tikrinti ir žinoti, ar tas arklis rekvizuotinas, ar ne. Už tat kai kurie ukininkai savo gyvulius slėpdavo ir su jais niekur nevažinėdavo. Tik apdirbę laukus išvesdavo pas kaimynus, ar slėpdavo kitose vietose.

1916-1917 m. Lietuvoje tiek buvo mažai gyvulių, kad jau nebuvo ko rekvizuoti. 1918 m. subirėjus vokiečių kariuomenei, kareiviai pradėjo pardavinėti Lietuvos ukininkams ne tik gyvulius, bet ir karo medžiagą. Tada daugelis ukininkų turėjo progos atsipirkti iš vokiečių anksčiau rekvizuotus arklius ir kitą mantą. — **Tsb.**

Mirė Majoras Aleksandras Ardickas

Vasario 5 d. Kaune, karo ligoninėje, staiga mirė Lietuvos kariuomenės majoras Aleksandras Ardickas. Velionis gimė 1892 m. rugsėjo 3 d., Šakių apskr., Sintautų miestelyje. Kuriantis Lietuvos kariuomenei stojo jon savanoriu ir dalyvavo kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės. Vėliau dirbo generaliniame štabe, kariuomenės intendanturoje ir paskutiniuoju metu — kariuomenės tiekimo valdyboje.

Velionis uoliai dalyvavao įvairiose visuomeninėse ir sporto organizacijose, budamas daugelio organizacijų vadovybės nariu. Taip pat ėjo atsakingas pareigas ugnegesių organizacijose. Už nuopelnus Lietuvai majoras A. Ardickas buvo apdovanotas Vytauto Didžiojo ordinu, Lietuvos nepriklausomybės medaliu, Latvijos ir Estijos valstybių ordinais ir daugeliu kitų garbės ženklų. Palaidotas, su didelėmis iškilmėmis, dalyvaujant daugeliui organizacijų ir karo vadovybei, Kauno kapinėse.

ŠAULIŲ BURIO KARIUOMENEI KARIŠKA DOVANA

Lietuvos Šaulių S-gos I rinktinės /23/ Kauno m. /Žemės ukio m-jos /Šaulių burys, surinkęs iš savo narių ir prijaučiančių m-jos tarnautojų 15.000 lt. vidaus paskolos lakštais ir 2.780 lt. grynais pinigais, iš viso 18.280 lt., pirko kariuomenei dovaną — 125 šautuvus, kuriuos kovo m. 8 d. Neprikausomybės aikštėje iškilmingai įteikė kariuomenės vadovybei.

VYSKUPUI ANTANUI KAROSUI 80 METŲ

Kovo mėnesio pradžioje Vilkaviškio vyskupas Antanas Karosas kukliai paminėjo savo amžiaus 80 metų sukaktuves. Tai gražus metų skaičius, kuris duoda progos arčiau susipažinti su gerbiamojo jubilijato gyvenimu ir darbais:

Vyskupas Antanas Karosas gimė 1856 m. vasario 27 dieną, Anykščių parapijoje, Utenos apskrityje. Aukštesnius mokslus ėjo Šiaulių gimnazijoje. Dvasinius ėjo Žemaičių kunigų seminarijoje ir Petrapilio akademijoje, kuriuos pabaigęs su teologijos magistro laipsniu, 1883 m. įšventintas kunigu. Pabaigęs mokslus, busimasis vyskupas atvyksta į Kauną ir čia kurį laiką eina vykupo M. Paliulionio sekretoriaus pareigas. Eidamas tas pareigas, pasižymi dideliu kropštumu, atsargumu ir pramatymu. Kun. A. Karosui sekretoriaujant pas Paliulionį, ne kartą tekdavo "diplomatiškai" pasielgti saugojant Žemaičių vyskupą (mat, vysk. Paliulionis bus staigus žmogus) nuo per aštrių susikirtimų su rusų valdžios vyresnybe.

Be vyskupo sekretoriaus pareigų, kun. A. Karosas turėjo dar pamokų kunigų seminarijoje, butent, mokė klierikus iš pradžių lietuvių kalbos, vėliau teologijos ir pasirašinėjo "Nedeldienio skaitymų" redaktorium. 1907 m. solenizantas tampa Kauno kunigų seminarijos rektorium, tačiau neilgam: kitais metais iššventinamas vyskupu ir gauna žitomiriaus pavyskupio vietą. Žitomiriaus vyskupu tada buvo garsusis lenkų rašytojas estetas ir mecenatas Niedzialkowskis. Kitas žmogus, tapęs vysk. Niedzialkovskio padėjėju, be abejo butų pasidavęs to išskirtinų gabumų ganytojo įtakai. Bet vysk. A. Karosas, pats savaimingas žmogus, nuo santykiavimo su Niedzialkovskiu ne tik nepasikeitė, bet priešingai, dar labiau užgrudino savo budą ir išprusino prigimtą savarankiškumą.

Vysk. A. Karosas 1910 m. skiriamas Seinų vyskupijos ganytoju. Tada Seinų vyskupija buvo dvilypė. Mat, lenkai tyčia buvo išrupinę, tokį jos sienų nustatymą, tikėdami, kad vysk. A. Karosas leis lenkams šeimininkauti visoje diocesijoje ir lenkinti Suvalkus. Jie labai apsiriko. Vysk. A. Karosui atsikėlus į Seinus, čia prasideda gyviausia lietuviškoji veikla: steigiami lietuviški laikraščiai ir draugijos, keičiama pasenusi kunigų seminarijos tvarka, pertvarkoma ir panaujinama kapitula.

Pasaulio karo audrai atužus į Lietuvą, vyskup. A. Karosas priverstas pasitraukti iš savo diocesijos į Rusijos gilumą. Karo tremimo metu jis gyveno Mogilnove ir Petrapilyje. Grįžęs po karo į Lietuvą, vysk. A. Karosas gauna skaudžiai patirti lenkų neapykantą. Vienintelis iš Lietuvos vyskupų, jis (kartu su prelatu Grigaičiu) įštremiamas iš Seinų, apsigyvena partizaniškame lietuviškams Punske, bet ir iš ten lenkų išvaromas.

Pergyvenęs lenkų persekiojimus, vysk. Karosas nepaliauna rupinęsis savo diocesijos ganytojiškais reikalais šiapus ir anapus demarklinijos. Apsigyvenęs iš pradžių Marijampolėje, vėliau Gižuose, vysk. Karosas daro žygius prie šv. sosto, kad leistų jam grįžti į Seinus. Tiems žygiams nenusisekus, 1926 m. įkurus Lietuvos bažnytinę provinciją, vysk. A. Karosas tampa naujai įsteigtos Vilkaviškio vyskupijos ganytoju. Tačiau širdyje jis tebėra išlaikęs nepalaužiamą norą, bent prieš pabaigą savo gyvenimo, grįžti atgal į Seinus.

Vyskupas A. Karosas — tylus, ramus ir kuklus žmogus. Jis stropiai atidėjęs eina aukštas ganytojo pareigas, puikiai mokėdamas skirti tikybinius ir politinius reikalus. Ir lietuvybės gaivinimo darbe vysk. Antanas Karosas jau buvo žinomas dar prieš Didįjį karą. Jis jaunesniuose kuniguose ir savo auklėtiniuose skiepijo lietuvišką dvasią, aiškindavo jiems lietuvių kalbos grožį, drauge ragindamas pažinti ir pamilti visa, kas lietuviška. — **Tsb.**

Kokia Šiemet Bus Lietuvos Žemės Ukio Ir Pramonės Paroda

Kaip žinoma, šiemet nuo birželio 27 d. ligi liepos 1 d. Kaune ruošiama didžiulė Lietuvos žemės ir ukio pramonės paroda. Dabar jau nustatytas busimos parodos planas. Iš viso parodoje bus 18 skyrių, butent, gyvulių (arklių, raguočių, avių, kiaulių), pieno ukio, žemės ukio mašinų ir padargų, maisto produktų, gėrimų ir tabako, pramonės mašinų ir įrankių, susisiekimo priemonių, statybos, statybos medžiagos ir kanalizacijos, mineralinių pramonės dirbinių, popierio ir kortonažo dirbinių, odos dirbinių ir kailių, tekstilės dirbinių, chemijos gaminių, spaudos statistikos ir mokslo priemonių, elektrotechnikos dirbinių ir radio, auksakalystės, gintaro, optikos ir gumos dirbinių.

Šioje parodoje bus pilnai atvaizduotas Lietuvos žemės ukis ir stambioji Lietuvos pramonė, jos padaryta pažanga ir ateities planai. Į parodą, manoma, suplauks tukstančiai žmonių iš visos Lietuvos. Parodos rengėjai jau dabar rupinasi vykstantiems žmonėms išgauti reikalingų lengvatų. Pažymėtina, kad šiemet rengiamoje parodoje dalyaus tik Lietuvos gaminiai ir nebus atstovaujama ne viena užsienio gamybos šaka. — **Tsb.**

Rupinasi Lietuvos Miestų Gyventojais

Lietuvos geležinkelių valdyba kovo mėnesio pirmomis dienomis nutarė įvesti visai vasarai papigintus geležinkelio bilietus. Papiginti bilietai bus naudojami šventadieniais ir sekmadieniais. Jais galės pasinaudoti didesnių miestų bei miestelių gyventojai, kurie norės šventėms išvykti iš gyvenamųjų vietų į miestus arba kurortus.

Šie papiginti bilietai yra naujiena, nes ligšiol Lietuvos geležinkeliuose buvo vartojami tik kurortiniai bilietai. Įvedus tokius papigintus bilietus, daugurna miestu gyventojų, kurie del įvairių priežasčių negali pasinaudoti ilgesnėmis atostogomis, galės šventadienio poilsiui išvykti į kaimus, laukus ir miškus. **Tsb.**

Lietuvos Darbininkams Steigiami Kulturiniai Rumai

Ankščiau Lietuvos darbininkų reikalai buvo visiškai apleisti. Juos galėdavo lengvai išnaudoti darbdaviai, nes jų teises saugojo tik darbo inspekcijos. Tačiau ir jos negalėjo visų skriaudų patikrinti ir darbdavius sudrausti. Niekas nesirupino ir darbininkų kulturiniais reikalais, o visi stengėsi išnaudoti tik darbininkų jėgas.

Tačiau prieš dvejus metus darbininkų reikalais imta jau rimtai susirupinti. Visų Lietuvos darbininkų atstovai, susirinkę Kaune įsteigė generalinę darbininkų atstovybę. Ji tuojaus ėmėsi rupintis darbininkų apsaugojimo ir kulturinimo reikalais. Jos pastangomis buvo paruošta ir išleista visa eilė darbininkams svarbių įstatymų, daugelyje įmonių buvo nustatytas vidutiniškas darbininkų atlyginimas, sutvarkytos darbo valandos ir t.t. Pagaliau darbininkų reikalams tvarkyti pernai buvo paskelbtos Darbo rumų įstatymas. Tačiau, nors rumai pagal įstatymą dar nesudaryti, bet jų pareigas jau eina Generalinė darbininkų atstovybė. Be kitų reikalų atstovybė atkreipė rimtą dėmėsį ir į darbininkų kulturinius reikalus. Kaune jau kiek ankščiau įsteigtas darbininkų kulturinis klubas, kuris turi suorganizavęs darbininkų orkestrą, didžiulį chorą, įvairias sportininkų grupes, turi savo skaityklą ir biblioteką. Klubą mielai lanko Kauno darbininkai ir jo buvimu džiaugiasi.

Lietuvos provincijos kulturiniu gyvenimu paskutiniuoju metu imta taip pat uoliau rupintis. Juk darbininkų atstovybė, pašaukta lygiai tarnauti visos Lietuvos darbininkams, negalėjo užmiršti ir provincijos darbo žmonių. Del to kovo m. pirmomis dienomis, Kauno klubo pavyzdžiu, darbininkams kulturiniai klubai įsteigti Šiauliuose ir Marijampolėje. Artimiausioje ateityje atstovybė darbininkų kulturinius klubus numato įsteigti Panevėžyje ir Tauragėje. Jonavoje darbininkams bus įsteigta biblioteka ir skaitykla. Bibliotekos ir skaityklos bus prie visų darbininkų kulturinių klubų. Be to, numatoma, kad prie klubų bus orkestrai, chorai, sporto sekcijos, scenos mėgėjų bureliai. Prie klubų bus ir advokatai, kurie darbininkams duos nemokamus teisės patarimus. Nuskriaustieji darbininkai čia galės rasti užtarimo ir pagelbos.

Darbininkų mokslinimų steigiami kulturiniai klubai irgi rupinsis. Įvairiais klausimais jiems ruošiamos paskaitos ir kursai. Tai bus lyg aukštesnėsės darbininkų mokyklos visiems tiems darbo žmonėms, kurie dėl įvairių priežaščių ankščiau negalėjo gauti reikalingo išsilavinimo. Tsb.

Rengiama Pirmoji Lietuvoje Etnografinė Paroda

Vytauto Didžiojo muziejaus rumuose kovo mėn. 1 d. buvo atidaryta pirmutinė Lietuvos etnografinė paroda. Eksponatus šiai parodai surinko matininkai ir kulturtechnikai. Mat, jiems senoviški daiktai buvo nesunku surasti, nes jie skirstydami ukius važinėjo po kaimus, sodžius, dvarus ir atskirus vienkiemius.

Vienas gausingesnių skyrių šioje parodoje bus darbo įrankių skyrius. Jame bus sudėta įvairios medinės akėčios, piautuvai, grustuvai, medinės žagrės, kultuvai ir kiti mediniai darbo įrankiai.

Nemažas skyrius bus iš grįčios apyvokos daiktų. Tenai bus: senoviški puodai, bliudai, kaušai, samčiai ir kt.

Muzikos instrumentai į etnografinę parodą surinkti tikrai įdomus ir reti: kanklės, cimbolai, dudos, trimitai, barškalai. Ypač įdomios senos, kelių šimtų metų kanklės.

Gana retas eksponatas šioje parodoje bus dumplės (tam tikros šiaudinės kraičiui sudėti). Be to, yra surinkta nemažas skaičius senoviškų rubų, papuošalų ir šiaip daiktų. Tų daiktų, kuriuos matininkai negalėjo paimti del jų didumo, yra padarytos fotografijos nuotraukos, kurios bus išstatytos etnografinėje parodoje.

Bendrai, iš šios parodos bus galima suprasti, kaip musų protėviai gyveno, kaip jie rėdėsi, kokius turėjo daiktus, kokius muzikos instrumentus grojo

KARAS!

20-to Amžiaus Karas ant Žemės, Jurose ir Ore

Durtuvų grumtynės, nuodingi gazai, lėktuvų pašovimas, artilerijos griausmai, žmonių susprogdinimas ir kitos karo baisybės vaizdžiai aprašyta W. T. SCANLON'O parašytoje ir 1-ja premija Amerikoje apdovanotoje karo apysakoje

"DIEVE, PASIGAILĖK MUSŲ!"

(God, have mercy on us!)

400 pusl. Gražus, tvirti apdarai.

"Nedaugelis likusių knygų su gerais apdarais nupiginta ir parduodama po 1.00 (su persiuntimu)".

Pinigines perlaidas (money order) siųskit:

Amerikos Lietuvis

14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

Parinktini Veikalai Lietuviškam Teatrui

1)—ATGAILA—
Trijų aktų tragedija. Parašė Jonas Steponaitis. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 36. Kaina 25c.

2)—Atsiliepė Širdelė—
Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

Grybų Mišinys—
Vaikų teatrui. Lošia mažį berniukai ir mergaitės. Abu veikalukai vienoj knygelėj. Pusl. 32. Kaina 25c.

3)—Bijunėlis—Komedija—
ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

4)—DĖDĖ APSIRIKO—
Vieno veiksmo komedija. Parašė Juozas Naruševičius. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 27. Kaina 20c.

5)—DOROS SARGAS—
3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 90 Kaina 50c.

6)—Jonas Burbulas—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 3 moterys ir vyras. Pusl. 31. Kaina 25c.

7)—Pirmą ir Paskutinį Kartą—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 2 vyrai ir viena moteris. Pusl. 26. Kaina 20c.

8)—Po Apgarsinimui—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 28. Kaina 30c.

9)—Sušaldyta Dėdienė—
Vieno akto farsas — komedija. Ši komedija pilna juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30c.

10)—VAIKU TEATRUI—
Keturios Metų Dalys, Raudona Kepuraitė ir Pasakų Karalaitė. Abu veikalukai vienoj knygelėj. 15 pusl. Kaina 15c.

11)—Kalėdų Eglaitė—
Fantastinis vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos—berniukai ir mergaitės. 19 pusl. Kaina 10c.

12)—Vaikai ir Burtininkė—
Dviejų veiksmo komedeja. Lošime dalyvauja 8 ypatos—vaikai ir mergaitės. 18 pusl. Kaina 10c.

13)—Kalėdų Išvakarėse—
Vieno veiksmo scenos vaizdelis. Lošime dalyvalja 6 ypatos—2 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 22 Kaina 10c.

14)—Iš Didelio Rašto Išėjo iš Krašto—
Vieno veiksmo vodevilius. Lošime dalyvauja 5 ypatos—3 vyrai ir 2 moterys. Pusl. 16. Kaina 15c.

15)—Vaikai ir Burtininke—
Dviejų veiksmų komedijėlė. Lošime dalyvauja 8 ypatos, 5 mergaitės ir 3 vaikai. 18 pusl. Kaina 10c.

16)—Tiktai Kaime Musų Laimė —
Vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos ir burelis mažų vaikučių. 19 pusl. Kaina 10c.

17)—Išmintingasis Senelis ir Geroji Onutė —
Pasaka — Komedija. Lošime dalyvauja 4 asmenys, du vyrai ir dvi moterys. 22 pusl. Kaina 10c.

Iš čia sužymėtų veikalų-veikalukų, yra jie visi parinktinai pritaikyti Lietuviško teatro scenai. Jų pažymėtos Kainos sudaro $3.65, bet imant visus ant sykio, pasiųsim už $2. Adresuokite šitaip:

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St. Worcester, Mass.

BIRUTĖS SALDAINIAI ŠVENTĖMS

BIRUTĖS SALDAINIAI

Ką tik atsiųsti iš Lietuvos Kalėdų šventėms. Lietuvoje gaminti iš skanių vaisių ir saldumynų ir yra tinkama dovana visiems.

Šių saldainių dėžutė susideda iš keliolikos aukštos rušies saldumynų, kurie parsiduoda už 75c svaras, gi už $1. su persiuntimo lėšomis.

Prisiųsk mums $1. mes tamstai užtai prisiųsime dežutę tų vaisinių, ką-tik iš Lietuvos atgabentų saldainių.

Palaikykime Lietuvos pramonę. Naudokime iš jos įgabentus produktus — lietuviškus saldainius. Su užsakymais kreipkitės šiuo adresu:

AMERIKOS LIETUVIS

14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

TIKRAS LIETUVIŠKU BIČIŲ

MEDUS

Šitą pavasarį dar tiktai išimtas iš bičių. Aš galiu gvarantuot kiekvieną šio medaus lašelį, kad aš pats išėmiau iš avilių. Mano bičių medus kas metai gauna pirmutinį laimėjimą. Mokestis su pristatymu:

Už stiklinę medaus kvortą 75c
Už galioną $3.00

ir Koriukas Dovanai

Galit ypatiškai kreiptis arba užsakymus del persiuntimo paduot sekančiu adresu

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS

14 Vernon St. WWorcester, Mass.

MOKSLO NAUJIENOS

DYDIS IR TOLIS

Prityrimo keliais žmonės sužinojo, kad juo daiktas yra toliau, juo mažesnis jis atrodo. Dideli daiktai, budami toli, atrodo mažesni už mažus, turimus čia pat pasiekiamai. Išėjęs naktį į sodą ir pakėlęs pirštuose 50 centų monetą, pastebėsi, kad su ta moneta gali uždengti mėnulį, o dienos metu gali uždengti prieš savo akis net ir saulę. O tuo tarpu mėnulio skerspiuvis yra 2.163 mylių, o 50 centų moneta — vos pusės colio. Bet mėnulis yra už 250.000 mylių nuo žemės, o 50 centų moneta — vos keliolika colių nuo stebėtojo akių.

Saulė ir mėnulis danguje atrodo mums lyg ir vienodo didumo. Tikrenybėje gi yra dideliausias skirtumas: saulės skerspiuvis turi 865.000 mylių, o mėnulio — tiktai 2.163 mylias. Kad padarytum saulę, reiktų paimti 64 milijonus mėnulių. Saulė yra 1.305.000 kartų didesnė už žemę, o vis tiktai yra mažytė, sulyginus ją su kitomis saulėmis — žvaigždėmis. Imkime pavyzdžiui žvaigždę Antares, kuri yra svarbiausia Skorpijono konsteliacijoje. Jei musų saulę padėtum Antares centre, tai ji atrodytų nedidesnė už sagutės galvelę. Toje žvaigždėje išsitektų saulė, žemė ir Marsas ir dar liktų dideliausias erdvės plotas. Kita žvaigždė Betelgeux, rausvos spalvos Orijono konsteliacijoje, buvo astronomų išmatuota ir rasta, kad jos skerspiuvis, arba diametras, siekia 250 milijonų mylių. t. y. 300 kartų didesnis už saulės diametrą.

Antares, didžiausia lig šiol žmonių išmatuota žvaigždė, yra vis tik didesnė, negu Betelgeux; jos diametras siekia 400 milijonų ir ji yra 70 milijonų kartų sunkesnė už saulę.

Ši žvaigždė Antares, sulyginus ją su kai kuriomis nebulomis, yra tiktai nykštukas. Tos nebulos — tai didelės dujų masės; kitais gi atvejais jos yra jau suformuoti pasauliai, kaip kad Paukščių Kelias, arba Galaktinė sistema, kuriai priklauso musų nedidelė saulės sistema. Žodis "nebula" reiškia " debesys"; ji taip vadinama del to, kad seniau, žiurint į ją per netobulus teleskopus, ji atrodė, kaip koks nedidelis debesėlis. Visų įdomiausia nebula yra Andromedos konsteliacijoje. Gerų akių žmogus gali pastebėti tą konsteliaciją nuogom akim, o per teleskopus žiurint, susekta, jog tai kita visata, kaip ir musų Paukščių Kelias.

Ta konsteliacija yra taip toli, kad jos šviesa pasiekia mus tiktai per 900.000 metų. Jei ji butų visai sunaikinta tai vis tiktai mes dar matytume jos šviesą per 900.000 metų. Ji atrodo labai maža. Bet juk ji yra baisiai toli nuo musų žemės. Negalime sau ir įsivaizduoti to tolumo. Astronomai sako, kad nuo vieno to universo krašto ligi kito,kur Didžioji Nebula Andromedoje, yra 50.000 šviesos metų, arba kitais žodžiais sakant 300.000 milijonų milijonų mylių.

Antra didelė nebula danguje yra Orijono konsteliacijoje. Galime atskirti tas žvaigždes, — jos yra trys skaidrios žvaigždės tiesioj linijoj, vadinamoj Orijono Juosta. Per didelius teleskopus ji atrodo tik kaip šviesus debesėlis, o tikrenybėje tai dideliausias universas, kurio diametras siekia 25 šviesos metų, arba kitaip sakant — 150 milijonų milijonų mylių.

Susipažindami su tais stebėtinais astronmijos faktais, nenoromis turime pasakyti kartu su Psalmių autorium Dovydu:

"Kai aš žiuriu į Tavo dangų, į Tavo pirštų darbą, į Tavo Mėnesį ir žvaigždes, kuriuos Tu sutvarkei, galvoju, kas gi yra žmogus, kuriuo Tu rupinies, kas gi yra žmogaus sunus, kurį Tu aplankai"?

Ir teisybė, žmogus — menkutė dulkelė universe, kur sukasi dideliausi pasauliai, nebodami to žmogaus vargų ir sielvartų, jo kančių ir džiaugsmų, jo kovų ir karų. O vis tiktai to žmogaus mintis ir protas dar nuostabesnis ir už žvaigždes, saules ir planetas: tas protas gali susekti dalykus, gali juos aiškinti ir stengiasi suprasti. Nuostabesnis dalykas yra žmogaus protas, negu visi tie pasauliai, nes jis galėjo surasti tuos dalykus, kurių net nuoga akim negalima matyti. Saulė yra 93 milijonų mylių tolumo nuo žemės, o vis tiktai žmogus susekė, kad joje yra heliumo dujos; jis at išrado prieš sužinodamas, kad heliumo yra ir žemėje.

žvaigždžių tolumas matuojamas tukstančiais milijonų mylių, o vis tiktai žmogus gali pasakyti, iš ko tos žvaigždės padarytos. Jis gali išmatuoti mėnulio kalnų aukštumą beveik tiksliau ir tikriau, negu išmatuotų sakysime Himalajų kalnyne Mount Everestą. Visokie mechaniški išradimai suartino įvairias pasaulio dalis, žmonės netrukus galės per tris dienas nuskirsti iš Anglijos į Australiją, galima susikalbėti su visu pasauliu, ir tuo pat laiku mokslas suseka, kad visata yra vis didesnė ir didesnė. Yra astronomų, kurie sako, kad vien tiktai Paukščių Kelyje yra 300.000 milijonų žvaigždžių. Reikia neužmiršti, kad žvaigždė tai saulė, dažnai daug didesnė už musų saulę. Be to dar, pats Paukščių Kelias yra tiktai viena tokių visatų, kurių milijonai išmėtyti beribėje erdvėje.

Paukščių Kelias, arba Galaktinė sistema, kurią matome danguje ir kurios dalimi yra musų saulės sistema, yra, kaip mokslininkai mano, viena didžiausių sistemų. Astronomas Dr. Shapely sako, kad jei kitos nebulos beribėje yra salos, tai musiškė yra žemynas.

Musų Paukščių Kelio sistema, kaip manoma, yra milžiniško priplokšto lęšio pavidalo; to lęšio diametras siekia 200.000 šviesos metų. Jei norėtume tą dayką išreikšti myliomis, turėtume pasakyti, kad tos sistemos skerspiuvis siekia 1.175 su penkiolika nulių mylių (kitaip išreiškiama: 1.175.000.-000.000.000.000 mylių). To lęšio storis butų 10.000 šviesos metų, arba 59 su penkiolika nulių (59.000.000.000.-000.000 mylių).

Didelis italų mokslininkas Galileo pirmas atkreipė savo išrastą teleskopą į Paukščių Kelią ir pirmas pasakė, kad tą kelią sudaro žvaigždės.

Paukščių Kelio nuostabias paslaptis mokslas neseniai tesusekė. Tai buvo padaryta, kada fotografija buvo sujungta su milžiniškais teleskopais ir kada jau pradėta fotografuoti dangaus stebuklai.

Tuo atžvilgiu didelis nuopelnas yra Yerkes observatorijos Amerikoje. (Iš "The Mysterious Force of Gravitation", "The Popular Science Educator"). **V.K.R.**

52-RAS METINIS IŠPARDAVIMAS

Hotpoint

"BELMONT" ELEKTROS PEČIŲ

METINIO IŠPARDAVIMO KAINA **$109.50** ir jusų Senas Pečius

JUSŲ SENAS PEČIUS YRA PIRMA JUSŲ MOKESTIM TIKTAI **$3.41** MĖNESY

Ekonomija **Greitumas** **Švarumas**

Sutaupysite Jei Modernizuosite su naujoviniu Belmont

Modernizuojant dabar su naujoviniu "Belmont" sutaupysit savo išlaidas. Sutaupysit ant sumažintos išpardavimo kainos.... Sutaupysit sulig naujovinio kepimo ekonomijos... Nieko nereikia įmokėt (jusų senasis pečius už tai atsakys)..... ir jųs sutaupysit laiką, darbą ir kuknės rupesčius. "Belmont" papuoš jusų namus. Tai pečius su kuriuo busit patenkinti.

Pasitikėjimas ir Instinktas Spiria Jus "Pirkt Eletriką"

Naturalus instinktas namų modernizuotojų yra turėti ir džiaugtis elektros pečiu. Jie visuomet jaučia, kad elektriškas kepimas yra žingsnis progresan. Tai yra saugu ir protinga pasekt naturalus ir imponuojantis instinktas. Ir kuomet jie jau elektriką naudoja del įvairių dalykų, tai kepimas elektrika pigiai apsieina. Apsimoka tai persitikrinti.

Matykite Musų Moderniška Pečių Parodą, Kurių Kainos Numuštos iki $89.75 Drauge Įskaitant ir Jusų Seną Pečių

THE WORCESTER ELECTRIC LIGHT COMPANY

11-15 Foster St. NEW ENGLAND POWER ASSOCIATION Tel. Dial 2-6771

Arėjas Vitkauskas

TRAGEDIJA LOVOJ

(Šis, gerb. musų bendradarbio Leono Vitkausko raštas, "Tragedija Lovoj", tilpo 4-e "A. L." n-ry, bet per klaidą, tilpo tik paskutinioji jo dalis, o kad tai atitaisyti, talpiname abi to rašto dalis).

(KAIP PADĖJĖJAS NUSTOJO GERTI)

"Mylėti mums visiems yr lemta...

Galybė meilės — neišsemta..." — atsiminė padėjėjas iš kažin kurios matytos operos, ir apsivedė. Žinoma, ir vedė jis ne dėl to, kad tą operą girdėjo, ir operą girdėjo "ne dėl to, kad vedė" — tai yra, ne vedžiodamas savo busimą žmoną į teatrą, (tokiais laikotarpiais, kaip pastebėjau, patys neteatraliausieji piliečiai pradeda teatrą lankyti — žinoma, kol vėliau įsigyja savo "teatrą", pavidale atsirandančių šeimyninių "scenų")... Ne, padėjėjas tik tuos operos žodžius girdėjo, kadaise dežuruodamas teatre, kaip tas pas mus priimta.

Šio pasakojimo pradžioje padėjėją mes jau randame vedusį. Nuo to ir prasideda apysakos fabula.

Na, pasakysite, vedė žmogus — na, tai kas! "Į sveikatą!" — kaip pasakytų pjesės "Mokyklos draugai" dalyvis. Taigi, kad čia ir nėra taip jau "nesvarbu". Mat žmogus, sakysime, kad ir policijos tarnyboje, galėjo kartais turėti anksčiau kokių nors neperideališkiausių palinkimų. Prie tokių neperideališkiausių palinkimų, paprastai, žmonos priskiria vyro turėtoji pamėgimą išsigerti, na, sakysim, dar kortomis pažaisti, ir šį tą iš kitų gyvenimo meno šakų... Musų veikėjas tik dvi suminėtas neperideališkiausias savybes ir teturėjo. Bet ar labiau—žmonai? žinote, kokios žmonos! Jos, mat, tiek ten jau sykį ją vedei — vadinas, esi laimingas, pasiekęs ramybės uostą ir t.t., ir t.t.' O kas su tuo uostu prasideda — paprastai ima ir suuosto... Taip ir musų piliečiui.

Ne, nesakysime, kad musiškis padėjėjas butų nelaimingas! Visai ne! Jis net, gali sakyt, buvo laimingas. Vistiek jame, kaip ir bet kurioje kilnioje sieloje — manau, kaip seniui Faustui "Fauste" (operoje), viešpatavo jaunystės svajonės. Musų padėjėjo "svajonės" buvo vis dėl to, ir buvo papratęs kartais "išmesti po lempą Jono aliejaus", atsieit — išsigert, na, ir po to — pakirst. Nesakysim taip pat, kad padėjėjas savo žmonos butų negerbęs ir nemylėjęs. O, ne! Ir dar kaip jis ją ir gerbė ir mylėjo!.. Bet, ot, užėjo žmogui "jaunystės svajonės", ir jis, moterystės sakramentus prasistumdamas, ėmė ir išgėrė kartą, kitą. Žmona, žinoma, tuojau kvapą suodė: nosį patampė ore:

— Ar tik...?

— Ne! Ne!.. — puolė aiškintis, dar ir neužklaustas, laimingasis prisiega.

— Žinai, razinka, šiandie turėjau net tris protokolus už girtybę piliečiams surašyti, tai kol apklausinėjau, visas alum pasmirdau...

Žmona kiek pasviravo abejojimuose, bet laimingo vyro plati šypsena liepė užmiršti jai abejones ir jis prisiglaudė prie jo mėlynos mundieros:

— Mano mielas!.. Kaip gerai, kad tu negeri!

— Fu! — nusispiovė padėjėjas, ir tas išėjo į gerą: žmona pamanė, kad jis piktinasi girtybe, o jam nuo išsireiškimo lengviau pasidarė — vadinas, mintis kilo:

— Tik tik nepakliuvau bobai! Bet išsigelbėjau...

Žmonos prisiglaudymas prie mundieros gali išeiti dvejopai, bet jis visuomet veikia į sagas. Pavyzdžiui, jeigu sava žmona glaudžiasi, kaip ir šiuo atveju, tai ji pastebės ir pritvirtins baigiančią ištrukti sagą, bet jeigu prie piliečio, sakysime glaudžiasi taip pat žmona, bet ne sava, ir jeigu tą, per neapsižiurėjimą, pamato vyras, tai... sagos greičiausia tuomet pačios išlaksto..

Nuėjo kartą padėjėjas vakare į tokią kuklią vietelę, kur "tuščias įeini, pilnas išeini". O žmona daleiskime, jau seniau iš vienos kaiminkos sužinojo, kad jos mylimasis vyrelis ir anais kartais ne nuo protokolų rašymo alumi ėmė dvelkti... Tai — kaip tik vyrelis reikiamą valandą nėra, žmonikė tuojau brukšt pro duris, palčiuką užsimetus, gužt gužt pagal pažistamas tvoras ir — bildu bildu prie žinomų durų. O už durų, nesakysime, kad svetimoteriauja — ne, bet, kad geria, tai faktas — musų jaunas ir buinus padėjėjas, tam darbui visai atsidėjęs...

— Kas ten — truputį blykštelėjo vyrukas, bildu bildu išgirdęs

Atsarga, mat, gėdos nedaro.

Išeina šeimininkė atidaryti, (mat, jau vėlus laikas buvo — tokios vietos skaitomos uždarytos), o gi vyrukas girdi... tylų savo žmonos balsą:

— Ššš!.. Aš tuojau!

Vadinas, nori pagauti...

O musų padėjėjui ko tereikia — amunicijos nedaug: kepurę pakapt nuo stalo ir marš pro virutvės duris lauk..

O žmona taip nieko ir neranda jėjusi. Tik nebaigta gerti stiklinė — našlaitė likusi...

— Tai aš, nuo gripo geriu! — aiškinasi šeimininkė...

Žinoma, keistokas pasirodė padėjėjienei gripo gdydymo budas, bet — ko tame baltame pasaulyje nėra!... — Išėjo, apsidairiusi.

O tuo tarpu vyras per daržus ir skersgatvius, pro žinomas vietas, į namus dumia. Kad, taip sakant, su žmonele neprasilenkus — kad pirma į namučius patekus...

Raktą vyras, turėjo savo — mat, tarnybinis žmogus: negi žinai, kada pareisi, kada išeisi, — duris atsirakino, įėjo. Greitai į kambarį įbėgo, milinę nusimetė, — rengiasi. Kad, taip sakant, žmona rastų jau "senai namie besiilsintį"..

Mundierą lengvai nusimetė, vieną batą nusimovė, traukia kitą, o čia — jau girdi: antras raktas į duris lenda — žmona pareina... O už prieangio durų tik ranka pasiekei ir jų kambario durys. Vadinas, pavojus arti!

Sviedęs nuautąjį batą, su kitu ant kojos, pastrykt musų padėjėjas į sutuoktuvinį guolį, antklodę kuolabiausiai ant savęs užsitraukė ir...

Spėjo tik dirbtinai užmerkti akis, kaip pro duris — miela žmonelė:

— Oo! — trumpai nudžiugo ji.

— Jau parėjai, mažyti!?..

— Taip, — iš tarnybos!.. Atsiguliau jau ilsėtis — labai šiandien pavargau: daug protokolų buvo..

Iširdusi — "protokolų", žmona patampė oro šnerveles, bet tuo laiku vyras sulaikė alsavimą ir nieko neįvyko...

Vėliau — bėgiojo skruzdės padėjėjo nugaroje, kai žmona niekur nebenorėjo išeiti ir ruošėsi taip pat gulti.

Ar bereikia sakyti, kad po kiek laiko lovoje "nutirpo" — atšalė dvi kojos:

žmona kruptelėjo, basa koja pasiekusi vyro dar šaltą batą po antklode, o —

Vyrui iš to išgąsčio "atšalo" neapautoji koja, bet:

Jis nuo to laiko tikrai nustojo gerti...

Kaunas, 1933. I. 23 d.

Naujos Knygos

Vaikų Auklėjimo Vadovėlis Motinoms	35c
Aukso Knygelė, Apie Mandagumą Vyrams	35c
Paskaitykim, apsakymėlių rinkinys	50c
Pasakojimai Iš Gyvulių Gyvenimo	$1.00
Laiškai Busimąjai Sužadėtiniai	75c
Dramblys Karis, (Mukerdži)	$1.00
Šešėlių žmonės, Sacchetti	50c
Meilės Prakeiktos Sielos	75c
Mokslo Pasakos Ir Pasakojimai	$1.00
Pirmieji žmonės Mėnulyje	$1.40
Juros Vilkai, 2 Tomai	$1.50
Snaudžiantis Milžinas	$1.40
Paslaptingas Radinys, Nikas Karteris, 63 pusl. knygelė	35c
Rudolfo Valentino Gyvenimas, E. Ramond	50c
Kaip Apsisaugoti Nuo Ligų, Dr. E. M. Geravičius	50c
Į Aukso Šalį, Joseph Spillman, S. J.	50c
Pilsudskis, Aldanavo	50c
Žydų Rinktinės Apysakos, Vertimai	$1.00
Dubrovskis, Puškino	50c
Mėlynoji Ranka, E. Wallace	$1.00
Zuzi Soka, A. Narkevičius	$1.00
Durys Su Septyniais Užraktais, E. Wallace	$1.00
Dvasios ir žmonės, Z. Lagerloff	50c
Šarunas, B. Sruoga	45c
Žaliasis Miestas, P. Mašioto vertimas	60c
Juodoji Knyga	$1.00
Šventoji Gėlė, J. Kazėno vertimas	$1.00
Canterville Vaiduoklis, J. Jablonskio vertimas	35c
Saulės Sunus, J. London	50c
Nepaprasti Nuotikiai Arsenijaus Lupino Auksinis Trikampis	50c
Vagis Džentelmenas A. Lupenas	75c
Esmaičio Sakalėlis, 1928 m. laida	$1.00
Esmaičio Sakalėlis, 1929 m. laida	$1.25
Spindulėlis, Skaitymai mokiniams	75c
Negyvoji Gamta — Oras — Vanduo — žemė	35c
Arsenijus Lupenas Prieš Sherloką Holmes	75c
Pamokslai Idėjos Broliams	25c

NAUJI TEATRU VEIKALAI

1. Šėtono Karalystė, P. Vladimirovas, Dviejų Vaizdų Pasaulinė Tragedija	50c
2. Perkunija, A. Ostrovskio — Penkių Veiksmų Drama	50c
3. Tėviškė, 3 Veiksmų Tragedija, A. K. Puidos vertimas	50c
4. Dramos, A. K. Puida	$1.00
5. Mano Taurė, P. Vaičiunas	50c
6. Potašas ir Perlamutras	50c

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS

14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

Vietos žinios

Operetė "Lietuvaitė" Scenoje

Balandžio 19-tą dieną, Lietuvių Ukėsų Kliubo salėje Aušrelės choras pirmu sykiu perstatė scenoje operetę "Lietuvaitę". Perstatyme dalyvavo šie asmenys:

Alenutė, jauna lietuvaitė — Alena Čenienė, soprano; Banaitienė, Alenos motina — Margarita Skriskienė, altas; Ignas, Alenutės mylimasis — Petras Skriskis, tenoras; Nastutė, Alenutės draugė — Kotryna Geruliutė, altas; Žydas, vertelga — Jonas Emkus, baritonas; Kulbienė — Alena Kulokaitė, soprano; Tarškus — Pranas Blažys, baritonas; Adomukas — Juozas Kamandulis, tenoras; svečiai ir jaunimas — Aušrelės Choras, ir Lietuvių benas. Jonas Dirvelis, žymus lietuvių muzikas vadovavo operetei. Pianu akompanavo Julė Rogliutė. Režisieriavo Bolis Mingilas, pirmininkavo ir pagelbėjo Antanas Janušonis. Veikalas Lietuvaitė vidutiniškai buvo suloštas. Svarbiasnes roles užimanti asmenys, kaip Alena Čenienė, Skriskis, Emkus ir Bažys puikiai atliko. Jei daugiau kur loš geriau sulošs.

Reikia pastebėt nors Alenutė ir labai tinkama buvo savo rolėje, tačiau pasirodė esanti šykšti meilėje — o Adomukui ir Ignukui buvo stoka drąsos ją paglamonėt — romansuot. Žydas savo rolėje ypatingai sapne ir dainoje puikiai pasižymėjo, vienok jam stokavo žydiškai — lietuviškos etimologijos, bet ne jo kaltė, tai operetės Lietuvaitės autorio dalykas, kurio originalą per zecerio neatsargumą kai-kuriuos žydiškai-lietuviškus žodžius sulietuvino.

Operetė Lietuvaitė vaizduoja paprastą lietuvių gyvenimą ir girtuoklystę, kuri abelnai yra visų nelaimių pagunda ir klasta užsibaigia. Veikalas papuoštas liaudies dainelėmis, kurioms muziką pritaikė žymus lietuvių kompozitorius Žilevičius. Veikalas parašytas Jono Steponaičio — jumuristiškas. Šį veikalą lošiant erdvesnėj salėj pats lošimas paįvairėtų dailės atžvilgiu.

Garbė Aušrelei ir jos vadui Jonui Dirveliui už nenuilstamą darbavimąsį lietuvių meno srityje. Aušrelės choras gyvas ir skaitlingas, gėlėmis, bet stoka vyrų balsų.

Abelnai ši operetė publikai patiko, laike lošimo ir dainų ji nesigailėjo aplodismentų. Ypatingai choras gražiai sudainavo. Publikos bus prisirinkus pilna salė.

Reporteris

P. S. — Girdėjau, kad šį sekmadienį Gabijos choras So. Bostone Jonui Dirveliui vadovaujant perstato operetę "Birutą", kurios pamatyt tariasi ir iš Worcesterio daug atlankyt.

Aušros Vartų Minstrelis

Arti 2,000 žmonių, vietinių ir svečių iš artimesnių miestų pripildė Mechanics svetainę, trečiadienio vakare, bal. 22-trą. Tą vakarą, buvo perstatytas minstrelis ir po tos programos įvyko šokiai. Aušros Vartų jaunimas surengė programą, gi visi parapijonys pagalbėjo su bilietų išplatinimu, tokiu budu, bendromis iegomis sutartinai veikiant buvo tikras pasisekimas visais atžvilgiais.

Vienuolikto metinio Aušros Vartų minstrelio programa puikiai atlikta, vadovaujant Justinui Balsiui, parapijos vargonininkui. Programą išpildė Aušros Vartų choristai, solistai ir pakviesti artistai. Programos svarbios dalys buvo duetas, sudainuotas Florencijos Manasaitės ir Tamo Stoškaus ir jaunuolių kvartetas. Programoje ėmė dalyvumą Julė Metrikaitė, žymi dainininkė, neseniai sugryžusi iš Lietuvos. Ji dainavo, tarp kitko, vieną gražią naują dainą, "Aukštas Krantas", parašytą kompozitoriaus Stasio Navicko, kurs yra Kun. Dr. Jono Navicko, Marianapolio Kolegijos direktoriaus, brolis.

Kiti, kurie ėmė dalyvumą programoje buvo: Antanas Karlonas, su dainomis; Marijona Alikoniutė su griežimu armonika; Danny Duggan su Janet Elaine Dempsey; Jackie ir Shirley Betts; Juozas Danielius su daina; Wilfred Falling, su vargonų muzika; Vladas Akstenas su dainomis; Jonas Urbelis su dainomis; Albinas Vieraitis, dainomis; Tony Pasquerella, šokėjas; Antanas Kuzmickas su armonika; G. Cove ir kompanija; Antanas Rainis, daina. Ypatingai visiem patiko dainavimas visiem kartu. Kadangi programoje buvo trijų liaudies dainelių žodžiai, net ir atsilankusieji svetimtaučiai sykiu dainavo — o visa Main gatvė skambėjo.

Rengimo komisija sekanti: Kun. Konstantinas Vasys, garbės pirmininkas; Kun. Jonas J. Bakanas, komisijų pirmininkas; Jonas P. Marcinkus, generalis pirmininkas. Programos komisija sekanti: Vincentas Vieraitis, pirmsėdis, Justinas Balsis, Juozas Lakus ir Albertas Manasas. Muzikos komisijoj darbavosi Julė Metrikaitė, Juozas Bielanis ir Florencija Manasaitė. Kostiumų Komisija susidėjo iš sekančių: Ona Valentukevičiutė, Juzė Kašėtaitė, Joana Pigagiutė, Antanina Kazlauskaitė, Marė Česniutė, Louisa Totilaitė, B. Borisas, T. Stoškus. Skelbimų komisijon įėjo: V. Rakeckaitė, Monika Manasaitė, Petras Aikšnoras. Sekantieji darbavosi scenos papuošimo darbais: M. Volungiutė, M. Tamulevičiutė, Juozas Matačinskas, M. Jackaitė, P. Kunigoniutė, I. Balikoniutė, A. Trumpaitis ir A. Vaitkevičius. Spaudos komisijoj buvo du: Jurgis Dubickas ir Petras Aikšnoras. E. Loveskis, P. Karpavičius, P. Banonis, B. Lukosevičiutė priėmė svečius.

Programai užsibaigus, buvo šokiai grajinant Al Kane's orkestruį, iki vėlai. Pelnas nuo parengimo paskirtas Aušros Vartų bažnyčios baigimo fondui.

Dienos Šviesos Taupymo Laikas Prasideda

Sekmadienį, balandžio 26-tą, 2-trą valandą ryto, laikrodžiai bus pavaryti 60 minučių pirmyn — tuo budu prasidės Šviesos Taupymo laikas. Ne tik Massachusetts valstija, bet ir Maine, New Hampshire ir kitos valstijos rytuose įvykdys Šviesos Taupymo laiką. Worcestery, bus be abejonės daug suklaidinimų, pirmą dieną, kada bus atimta viena valanda. Vienok visiem reikia atminti, kad sekmadienį, jau viskas įvyks šviesos taupymo laiku.

Lietuvių Radijo Programa

Prašome užsistatyt savo radijus — WHDH stoties (830 kilocikliaus) kaip 9:30 ryte šį sekmadienį.

Programos dalyviai: 1. — Al Stevens orkestra iš South Bostono. 2. — "Aušrelės" Choras iš Worcesterio, po vadovyste Jono Dirvelio. 3. — Elena Endželiutė-Chenis, dainininkė iš Worcesterio. 4. — Jonas Emkus, dainininkas iš Worcesterio.

Prašome neužmiršt parašyt laišką ar atvirutę į stotį WHDH, pranešdami kaip patiko programa arba prašykite kokias dainas norėtumet išgirst? Adresuokite: Radijo Korporacija, 73 Farragut Rd., So. Boston, Mass.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Laiškas rašytas Amerikos Lietuvio skaitytojui Kazimierui Sinkevičiui, (68 Waverly St., Worcester, Mass.). Tą laišką jis pridavė A. L. Redakcijai ir prašė patalpyt.

Stebėtina, kad aprašytos laiške gaisro išdavos labai susiję su žinia apie Stalupėnus, kuri tilpo Am. Lietuvy pereitos savaitės laidoje.

Štai kaip tas iš Lietuvos laiškas skamba ir kokie dabar dalykai Lietuvoje dedasi:

Sveikas Broliuk!!!

Kazeli, sveikinu tave ir linkiu linksmai praleisti Velykų šventes... Pas mus jau pavasaris, visi paukščiai parlėkė... Žinai broliuk, mus ištiko skaudi nelaimė. Kaip esi laikraščiuose skaitęs, kad pasiturinčius ukininkus boikuotoja nusigyvenę ukininkai ir visoki žulikai. Kovo mėnesio nakty iš 12 į 13, antrą valandą trys raiti boikotinykai uždegė iš visų kampų musų namus, kada mes buvome pačiame įmigime. Pabudom kaip jau visi trobėsiai smarkiai degė, vos spėjom nuogi per langus išbėgti; prie tvartų nei prie kitų trobų negalima buvo prieiti. Vidunaktis buvo, tai nė žmonių daug nebuvo, nes visi miegojo. Stubą išgelbėjo, o visi kiti trobėsiai žuvo ugnyje. Sudegė arkliai, karvės, kiaulės ir visi kiti gyvuliai ir padarai, nieko neišgelbėjo, apart to, kas stuboj buvo. Bat dabar į pavasarį viskas buvo išnešta į svirną, tai tik patalinės ir keletas drabužių liko. Kalbama, kad užtai padegė, kam musiškis ėjo seniuno pareigas. Baisus vaizdas buvo kaip liepsnoje žuvo mųs mylimi gyvuliai. Kokis jų buvo riksmas, negalima buvo žiurėti į tų nekaltų gyvulių kančias. Visų trobėsiu gyvulėlių liko tik paveiksliukai, kuriuos tu broliuk nutraukei.

Dabar neturim nė ką valgyt nė kuom lauką dirbt — ubagai likom, be drabužių ir maisto; geri žmonės maisto atneša, o kaip su gyvuliais, padarais ir drabužiais bus, tai nežinau. Policija įvykį tiria — ieško padegikų. Pėdas rado nuo kur atjota, iš kur uždegta; uždegta visos trobos sykiu išskyrus stubą. Mamutė labai išsigando, negali toj stuboj buti, buna pas svetimus, kartais net klajoja — serga. Broliam geriau, jų drabužiai stuboj buvo tai liko, o moteriški buvo svirne spintoj ir sudegė...

Sudiev mylimas broli, tave mylinti sesutė **Petrutė.**

Aušrelės Choro Padėka

Aušrelės choras išreiškia padėką Worcesterio ir kitų kolonijų lietuviams, kurie ėmė dalyvumą pereito sekmadienio parengime, balandžio 19-tą, vakare. Aušrelės choro pastangomis buvo suvaidinta operetė "Lietuvaitė". Ačiu visiems, kurie tik atsilankė. Reiškiam širdingą padėką lietuvių benui, kurs prisidėjo prie programos su savo gražia muzika. Ačiu "Amerikos Lietuviui", kurs talpino visus "Aušrelės" pranešimus vietos žiniose. Reiškiam padėką Jonui Černiui, kad nutraukė paveikslus nemokamai. Žodžiu, reiškiam širdingą padėką visiems, kurie tik kokiu nors budu prisidėjo.

"Aušrelės" choras

Šv. Jurgio Draugijos Metinis Balius Pavyko

Šiuomi draugaj taria širdingą ačiu visiems atsilankiusiems į parengimą taip-pat darbuotojams minėto baliaus surengime, ir abelnai visiem patarnautojams laike baliaus. Taipgi ačiu visiem aukavusiem del šio baliaus, biznieriams, kurie žymiai prisidėjo prie šio baliaus pasisekimo.

V. K.

ATYDA ŠV. JURGIO DRAUGIJOS NARIAMS

Draugijos sekantis paprastas mėnesinis susirinkimas yra perkeltas. Susirinkimas įvyks penktadieny, gegužės 1-mą, kaip 7-tą val. vakare, L. U. Kliubo name, 12 Vernon gatvės.

Todel draugai nepamirškite dienos ir valandos kada susirinkimas įvyks.

V. K.

Šurum – Burum

Šv. Šeimynos draugijos balius ir šokiai jau arti. Įvyks Aušros Vartų parapijos salėje, trečiadieny, balandžio 29-tą, 7-tą val. vakare. Bus linksmas vakaras, grieš 6 muzikantai. Bus daug laimėjimų ir skanių valgių ir gardaus gėrymo. Muzikantai griež visokius šokius už tą patį 35 centų tokietą. Širdingai kviečiame visus dalyvauti.

Rengimo Komisija

Pranešimas

Amerikos Darbo Federacijos Unijos skyrius (no. 19859) kviečia visus darbininkus dirbančius prie vielos ir plieno išdirbystės (Wickwire Spencer Steel Co.) atlankyt savo unijos susirinkimą ir užsimokėt duoklės. Susirinkimas įvyksta gegužės 3-čią dieną, A. O. H. salėje, Trumbull gatvės.

Čia bus apkalbėta daug svarbių musų uniją liečiančių reikalų. Nepamirškite. Labai svarbu.

A. D. F. Unijistas

Draugiškas Suėjimas

Sekmadienio po-pietų, balandžio 26-tą, Šv. Kazimiero draugija rengia draugiško pasikalbėjimo vakarėlį. Vakarėlio pradžia bus 5-tą valandą, Lietuvių Ukėsų Klubo svetainėje. Bus užkandžių, gėrymų ir linksmas laikas. Įžanga suaugusiems kainuos 50 centų, gi vaikams 25 centai. Kviečiam visus lietuvius iš šio miesto ir apylinkės atsilankyt į musų parengimą. Rengėjai

Sutuoktuvės

Sutuoktuvės Benadikto Karpavičiaus su mergele Marijona Žičiute įvyko šeštadieny, Šv. Kazimiero bažnyčioje. Kun. klebonas Petraitis jaunuosius sutuokė. B. Karpavičius yra sunus Marijonos ir Jurgio Karpavičių, gyvenančių 628 Cambridge gatvės; mergelė Žičiutė yra duktė Agotos ir Adomo Žičių, gyvenančių 2 Brown gatvės.

Priemergė buvo Elena Ramanauskaitė, priebrolis, jaunojo brolis, Jonas Karpavičius. Jaunoji buvo pasipuošus su velionu ir baltu šydu suknele gėlėmis padabinta.

Pietųs jauniems buvo surengta Bancroft viešbuty per jaunosios brolį ir brolienę. Po pokylio jaunavedžiai išvažiavo "medaus mėnesiui" į New Yorką. Iš ten grįžš atgal ir apsigyvens jaunosios namuose.

Susirinkimas

Senų žmonių Pagelbos draugijos mėnesinis susirinkimas įvyks sekantį sekmadienį, balandžio 26-tą, antrą valandą po pietų, L. U. Klubo name, 12 Vernon gatvės, žemutinėje svetainėje. Kviečiam visus skaitlingai atsilankyti ir atsivesti naujų narių.

* * *

PADĖKOS ŽODIS

Senų žmonių Pagelbos Draugija ačiuoja p. Antanui Dudai už paaukuotą duoną minėtos draugijos parengtame Bŷno vakarėliui. Patartina savas remti, nes savas remia savus.

J. L.

Moterų Klubo Veikimas

Lietuvių Moterų klubo narės laikė savo mėnesinį susirinkimą, antradienio vakare, balandžio 14-tą. Susirinkimas buvo svarbus, todel ir pribuvo didžiuma narių. Klubo pirmininkė, panelė Juzė Keblinskaitė, draugijos pirmininkė, įtelkė konstituciją, kuri buvo perskaityta ir svarstyta. Galutinai, narės priėmė konstituciją ir tuojaus ji bus atspausdinta. Tai musų klubas atliks vieną svarbų darbą.

Užsibaigus susirinkimui, įvyko "Beano" lošimas. Sekančios ypatos laimėjo dovanas: Ona Endzelienė, Elena Čenienė, p. Jones, p-lė Marė Didikiutė, Katarina Pupkienė ir p. Povilaitienė.

Korespondentė

Bronius Lekeckas

Bronius Lekeckas, worcesterietis, dabar lankąs Durham (N. H.) universitetą gavo nuo to universiteto atletikos draugijos paskyrimą į pildantį studentų komitetą vedime sporto reikalų.

Skaitytojas

Metinis Parengimas Šeštadienio Vakare

Metinė vakarienė su šokiais įvyks šeštadienio vakare, balandžio 25-tą dieną, Lietuvių Ukėsų Kluba svetainėje. Tai Šv. Vardo Jėzaus draugijos parengimas. Vakarienė prasidės šeštą valandą, gi šokiai aštuntą valandą. Kurie nenori imti dalyvumą vakarienėje, gali nusipirkti bilietą vien tik šokiams.

Sekantieji asmenys darbuosis laike parengimo: Jonas Lukosevičius, Liudvikas Tribandis, Jonas Grigas, Vincas Parulis, Mykolas Medzveckas, Vincas Mažiukna, Vaclas Delionis, Juozas Čepkauskas, Kazimieras Kazelaitis, Jurgis Kazlauskas, Jonas Kukauskas, Vincas Keršis, Jonas Akstinas, Juozas Jurkinas, Jonas Sabulis, Antanas Vaitkevičius ir Jonas Noreika.

Tarnaitėms bus: p. Jurgelionienė, p. Kulbokienė, p. Delionienė, p. Jurkinienė, p. Akstenienė, p. Lukosevičienė, panelė V. Johnson, p. Mažiuknienė, p. Keršienė, p. Vaitkevičienė, p. Medzveckienė ir p. M. Ivaškienė.

Kviečiam visus lietuvius iš arti ir toli atsilankyti į šį vakarą ir sykiu pasilinksmint. Rengėjai

Paieškojimas

Lietuvos Generalio Konsulato įstaigai yra svarbu susekti arba bent žinių surinkti apie Juozą ir Petrą Grigus, kurie suteiktomis žiniomis 2-3 metus atgal gyveno prie Millbury gatvės (numeris nežinomas), Worcester, Mass. ir Lawrence St., Lawrence, Mass.

Jų motina, Rozalija Grigienė, gyvenanti Lietuvoje, per ilgą laiką nėra jokių žinių iš jų gavusi ir yra susirupinusi apie jų likimą.

Kokias tik žinias galėtumet suteikti apie ieškomuosius asmenis Konsulatas didžiai įvertins. Rašykite: Lietuvos Generalinis Konsulatas, 46 Fifth Ave., New York, N. Y.

IEŠKOJIMAS

Paieškau savo gimines, mirusio Juozo Valinsko vaikus, kurie gyvena apie Mahonoy City, Pa. Šioji Valinskų šeimyna paeina iš Šleinų kaimo, Kalvarijos valsčiaus, Mariampolės apskrities. Labai norėčiau susirašyt su savo giminėmis, pusbroliais ir pusseserėmis. Kurie žino apie juos arba jie patys malonėkite kreiptis šiuo adresu: **J. Sinkevičius, 68 Waverly Street, Worcester, Mass.**

Filene's

Šeštadienis – Paskutinė Diena Megztų Kostiumų (BOUCLE)

IŠPARDAVIMAS

$8.80

(Paprastai $10.95 iki $22.95 ir keleta aukštesnių kainų!)

Inimant dviejų ir trijų šmotų kostiumus moterims ir merginoms. Puikios spalvos! Įvairiai megzti, kaip tieslė megzti ir t.t. Kaikurie su rankomis megztais kraštais! Mieros nuo 14 iki 44.

SPORTO KRAUTUVĖ

NAUDOTI KARAI PARDAVIMUI

IŠSIRINKITE SAU KARĄ IŠ SEKANČIO SURAŠO:

1934 Plymouth — 4 Durų Sedan	1934 Ford — Sporto Coupe
1933 Plymouth — 4 durų — 6 ratų Sedan, su radio ir šildytuvu	1931 Hudson Sedan
1934 Dodge — 4 durų Sedan	1932 Pontiac — 4 durų Sedan
1932 Dodge— 4 durų Sedan	1930 Ford Coach
1933 Chevrolet — (Master) Sedan	1930 Cadillac Coupe
1932 Oldsmobile — Sedan	1933 International Trokas
1932 Rockne Sedan	1929 Buick Sedan
	1931 Buick Coupe
	1931 Willys — 4 durų Sedan

Ir Kitų — Už Mažas Kainas — Nuo $50. ir virš — Sąlygos: Mažas Įmokėjimas, žemas nuošimtis — Nauji Chrysler ir Plymouth Karai Pašaukite Dėl Demonstracijos Naudotų ar Naujų Karų

L. & K. MOTOR, INC.

LIETUVININKAS IR PETKUNAS, Savininkai

5 GRABOWSKI AIKŠTĖ Tel. 2-8750 WORCESTER, MASS.

Ben. Mendelsohn

ADVOKATAS

390 Main St. Room 931-932

Worcester, Mass.

Tel. 5-3865 Res. 5-2310

Ofiso Tel. 5-2576 Room 527

Charles W. Tamulonis

Lietuvis Advokatas

Namų Tel. 3-3631

390 Main g-vės—Worcester, Mass.

DR. K. MICHALSKI

Gydytojas ir Chirurgas

Valandos: 2 iki 4 ir 7 iki 8 vak.

Nedėliomis ir Šventėmis pagal sutartį

15 Vernon St. — Worcester

DIAL 5-8562

F. A. Vaišnora, M. D.

(VEIKSNER)

LIETUVIS GYDYTOJAS

OFISO VALANDOS:

Nuo 10—12 ryte; nuo 2—4 dienos ir nuo 6—8 vakare

(Sekmadieniais sulig susitarimo)

Tel. 5-7810

9 Vernon G-vės, Worcestery

R. V. Westlin, M. D.

Gydytojas

Baigęs Mokslą Suomijoj

OFISO VALANDOS:

Nuo 10-11 ryte; nuo 2-3 dienos ir nuo 7-8 vakare

Trečiadieniais — nuo 10-11

45 Prospect Gatvės

Fitchburg, Mass.

MESSIER'S DINER

Pabandykit Pas Mus Syki Pavalgyt ir Pasisvečiuot Naujai Įrengtuose Budelėse.

49 Millbury Gatvės

"Russian Cleercoal"

ANGLYS

Aukštos Šilumos ir Mažiau Bačkutės Pelenų iš Vieno Tono Pabandykite

Doherty Coal Co.

34 Franklin St.—Worcester, Mass.

Sankrova: 241 Southbridge St.

Reikalinga Darbininkas

Kuris yra pastovus, vedęs, virš 25 metų amžiaus, kalbantis lietuviškai ir Worcesterio miesto gyventojas. Turi but susipažinęs su vietiniais. Pastovus darbas per visus metus. Mokestis gera. Kreipkitės pirmadienį, balandžio 27-tą, tarp 10:30 — 12-tą valandą ryto; Bancroft viešbutyje, kambarys no. 306.

REKORDŲ IŠPARDAVIMAS

Columbia — Victor — Okeh — Odeon

REKORDAS PO 50c-75c

Kas pasiskubins, tas turės progą įsigyt naujausius ir gražiausius rekordus

Kreipkitės:—

Amerikos Lietuvio Knygynas, 14 Vernon St., Worcester, Mass.